

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJĄ, APLINKOS MINISTERIJĄ, VILNIAUS VISUOMENĖS SVEIKATOS CENTRĄ IR VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĘ

2014-05-06 Nr. 4D-2014/1-22
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius 2014-01-06 gavo X (toliau vadinama – pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos (toliau citatose ir tekste vadinama – SAM), Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau citatose ir tekste vadinama – AM), Vilniaus visuomenės sveikatos centro (toliau tekste ir citatose vadinama – VVSC) ir Vilniaus miesto savivaldybės (toliau tekste ir citatose vadinama – Savivaldybė) administracijos pareigūnų galimo biurokratizmo ir piktnaudžiavimo, nagrinėjant jo skundus dėl triukšmo, kvapų ir taršos kontrolės klausimų.

2014-01-20, 2014-01-23, 2014-01-24, 2014-03-10 buvo gauti skundo papildymo raštai.

2. Pareiškėjas skunde ir jo papildymo raštuose, be kita ko, nurodo:

2.1. „Gyvename šalia AB „A“ [*pastaba: toliau citatose ir tekste vadinama – AB „A“ arba AB, Įmonė*] virš 20 metų. [...] Nuo 2011 m. pavasario, vasaros pradžios prasidėjo ir dabartiniu metu tęsiasi mūsų „košmaras“ dėl AB skleidžiamų taršų. Taršos atsirado arba labai stipriai padidėjo po AB įvykdytų investicijų į gamybos plėtrą, modernizavimą. Gyventi savo name [...] pasidarė kenksminga, „mirtinai“ pavojinga, negalima pailsėti, jaučiamas didelis skausmas, nuovargis, stresas, atsirado susiję sveikatos negalavimai ir susirgimai dėl AB skleidžiamų taršų: žemo dažnio garsas (toliau – triukšmas), galimas torsioninis ar kitoks spinduliavimas, garai su teršalais, kvapai ir kitos galimos taršos“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Pažeidėjas (AB) žino, kad kontroliuojančios institucijos negali patikrinimų daryti nedarbo metu, neįspėję, nakties metu, poilsio dienomis ir, manau, tuo piktnaudžiauja padidindamas taršas nakties metu, poilsio ir švenčių dienomis, vakarais, rytais [...]“.

2.3. „Paminėtos mums „mirtinai pavojingos“ taršos, manau, yra įteisintos per „numatytas procedūras“, neatsakingai, neprofesionaliai, galimai piktnaudžiaujant, savo parašus „sudėjo“ VVSC ir Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamentas [*pastaba: Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamentas; toliau tekste ir citatose vadinama – VRAAD*], galimai gaunant neteisingą informaciją iš AB „A“ ir netikrinant jos.“ „Manau, kad paminėtos institucijos vengia nustatyti ir pavišinti vykdomas taršas, nes tapo „bendrininkėmis“ per neprofesionalumą ar galimą korupciją.“

2.4. „Teko su skundais, prašymais kreiptis į įvairias atsakingas institucijas, bet realios pagalbos, sprendimų, taikomų „rimtų“ sankcijų už pažeidimus ar nusikaltimus, pažeidėjo veiklos ribojimų ar kitokių reikšmingų sprendimų, kurie gina žmones, vaikus nuo paminėtų taršų priimta nebuvo.“

„Skundai dėl VVSC ir VRAAD taršų galimo nusikalstamo įteisinimo, skundų biurokratinio nagrinėjimo, vilkinimo buvo rašomi SAM, AM, bet realios pagalbos, teisingų sprendimų, teisinio įvertinimo, išsamių tyrimų nebuvo atlikta.“ „Daug raštų su filmais, nuotraukomis pateikta Savivaldybei [...]“

2.5. Dėl taršos

2.5.1. Pareiškėjas į VRAAD su skundais kreipėsi (arba jo skundai buvo persiūsti kitų institucijų) 2012-11-19, 2012-11-30, 2012-12-12, 2012-12-27. Skunde Seimo kontrolieriui teigia, kad atsakymai nebuvo gauti, „formalų atsakymą atsiuntė VRAAD struktūrinis padalinys, Vilniaus miesto agentūra, kad tikrino ir pažeidimų nenustatė“.

2.5.2. „Š. m. [pastaba: 2013] kovo mėn. 14 d. ir kovo 19 d. kreipiausi į AM su prašymu, kad [...] išnagrinėtų mano pareiškimą (skundą) dėl vykdomų taršų iš AB „A“ teritorijos [...], dėl VRAAD netinkamo skundų tyrimo, galimai neteisingų PAV [pastaba: poveikio aplinkai vertinimo; toliau citatose ir tekste vadinama – PAV projektas] projektų įteisinimo ar atrankų priėmimo, dėl galimai neteisingo TIPK [pastaba: taršos integruotos prevencijos ir kontrolės; toliau citatose ir tekste vadinama – TIPK leidimas arba Leidimas] leidimo išdavimo.

Pagal AM pavedimą mano pareiškimą (2013-03-14 ir 2013-03-19) nagrinėjo ir atsakymą atsiuntė (2013-04-17 Nr. (2.7)-A4-1301) Aplinkos apsaugos agentūra [pastaba: toliau tekste ir citatose vadinama – AAA]. Atsakymas yra formalus, nevisapusiškas, nepilnas, iš dalies klaidinantis. Nebuvo gauti atsakymai į keliamus klausimus, problemas: dėl siunčiamų laiškų ir negautų atsakymų; dėl AB „A“ skleidžiamų pavojingų taršų šaltinio nustatymo (pagal skundą), dėl galimai neteisingų PAV projektų, galimai apgaulingai, formaliai, bet prisilaikant procedūrų įteisinto PAV projekto nereikalingumo, neteisėto TIPK leidimo išdavimo ir vykdomo kankinimo [...].

AAA apie mano skunde paminėtus faktus užklausė „skundžiamo“ VRAAD, gavo medžiagą ir perrašė „tam tikrus įvykius“ į paminėtą atsakymą. Buvo paminėti keli įvykiai dėl priimtų sprendimų, kad PAV projektai nereikalingi, kada ir kur buvo skelbtini. Paminėtas „10 MW garo katilas“, dėl kurio priimtas sprendimas, kad PAV projektas nereikalingas. [...]. Gal AAA klydo, paminėdama 10 MW garo katilą, gal nesugebėjo nustatyti taršos šaltinio, [...]. Mano žiniomis, pagrindinis taršos šaltinis yra [duomenys neskelbiami] [...].

AAA neatsakė, kodėl VRAAD nenagrinėjo mano prašymų dėl vykdomos taršos, [...]. Nesiaiškino, iš kur skleidžiami teršalai, ar ką numato TIPK leidimas, kodėl skunde aprašytų taršos vietų nėra TIPK leidime. [...].

AAA rašė, kad buvo organizuoti pasitarimai dėl AB skleidžiamų taršų, bet nepaminėjo, ar buvo svarstomas ir nustatytas taršos šaltinis, kuris kenkia mums. [...].

[...] kodėl AB teikė ir VRAAD vertino 10 MW katilinės atranką ir priėmė sprendimą, kad PAV nereikalingas. Faktiškai yra pastatyta 18 MW katilinė (informacija iš interneto). O iš tikro gal ir daugiau MW? [...].

AAA neatsakė, ar buvo svarstomas galimas pavojus žmonėms dėl galimo torsioninio spinduliavimo (cilindro formos sukinių spinduliavimo efektas), nes tai nėra normuotas, retas, bet labai pavojingas reiškinys, spinduliavimas. [...].

Pavedė VRAAD užbaigti taršos matavimus, paruošti atsakymą, nors AM buvo skundžiami visi VRAAD ankstesni veiksmai, neveikimas, galimas piktnaudžiavimas. [...].“

2.5.3. „Pagal paskutinį gautą raštą (2013-07-10 Nr. (38-1)-VR-1.7-3445) [pastaba: iš VRAAD] pranešama, kad pažeidėjas (AB) bus įpareigotas pats inventorizuoti taršas. [...].

Atsakyme teigiama, kad buvo priimti mėginiai iš aplinkos šalia mano namo ir oro taršos nenustatyta. [...]. Nepasitikėjimą kelia VRAAD atsakymas, kad atlikus oro ortakiuose (bet ne išgarinamų garų su teršalais į aplinką) matavimus, buvo surasta truputis acetono ir butanolio. VRAAD atsakyme nenurodo dokumento, kuriuo remiasi, kieno ir kada sudarytas. Kur randasi teršalų poėmio ortakis? Manau, kad toks pranešimas apie matavimų rezultatą yra nepilnas ir galimai neteisingas. Nėra aišku, iš kurios [...] buvo paimti mėginiai [...].

Kiek žinau neoficialiai, buvo daromi, imami keli garų su teršalais bandiniai, iš kelių vietų ir iš valymo įrenginio E. Manau, kad buvo daromi taršos matavimai iš „paduodamo“ vamzdžio (ortakio), per kurį teršalai įsiurbiami valymui, ir „grįžtamo“ vamzdžio po valymo. Atsakymas dėl

surastų teršalų (acetono ir butanolio), manau, gali atspindėti būtent iš grįžtamojo vamzdžio (po valymo) esamą orą dėl taršos. [...]. Manau, kad dėl surastų teršalų rašoma tik dalis teisybės. Mano įsitikinimus užtvirtina tas faktas, kad nušlėptas 2013 m. balandžio mėn. teršalų bandymų poėmis ir informacija apie rezultatus. Kalbant su AAA, kada bus atsakymas dėl taršos matavimų, kurie buvo daryti 2013 m. balandžio mėn. ir paminėti rašte 2013.04.17 Nr. (2.7)-A4-1301, sužinojau, kad tas matavimas buvo labai blogas ir yra kartojamas. Kas priėmė sprendimą kartoti teršalų poėmį ir ar buvo teisinis pagrindas, nepavyko sužinoti [...]. Jokios informacijos apie mėginius, bandymus iš valymo įrenginio E, nors mėginiai buvo imti keli. [...]. Nesuprantamai rašo atsakyme, kad oro valymo įrenginys taršos leidime yra įvertintas kaip taršos šaltinis, bet penkios [...] nėra taršos šaltiniai.

[...] nepaviešina internete taršos leidimų (TIPK), [...].

Prašiau padaryti TIPK leidimo elektroninę kopiją, bet buvo atsakyta, kad tokių neteikia, tai kainuotų apie vieną litą, padarė nederindami popierinę kopiją, kurią įvertino pagal nesuprantamą, be „ekonominių skaičiavimų“ pagrįstomis sąnaudomis ir VRAAD direktoriaus patvirtintomis kainomis. [...].“

2.6. *Dėl kvapų ir triukšmo*

2.6.1. Pareiškėjas į VVSC su skundais kreipėsi 2012-01-10, 2012-03-05, 2012-04-23, 2012-06-08, 2012-08-14, 2012-09-13, 2012-10-19, 2012-10-23, 2012-10-30, 2012-12-13.

2.6.2. „Buvo rašomas skundas [*pastaba: SAM*] dėl VVSC galimo vilkinimo, biurokratizmo, piktnaudžiavimo vykdant pirmą ir antrą tyrimą (nuo 2012-11-29) dėl AB „A“ skleidžiamo triukšmo. Iš SAM negavau atsakymų į mano pareiškime (2013-08-18) keliamus klausimus. Prieš tai buvo analogiškas skundas rašytas SAM ir gautas atsakymas dėl pirmo tyrimo daugiau pateisinantis, bet nieko apie nesąžiningumą, išskyrus pavadinimą „dėl nesąžiningo tyrimo“. Manau, kad SAM formaliai atliko tyrimą, neatsakė į keliamus klausimus, [...].

Pagal skundą SAM dėl VVSC antro tyrimo negavau atsakymų: 1. Kodėl tik nutraukus pirmą tyrimą kur galimai piktnaudžiaujant nustatyta, kad triukšmas neviršija normų, po 1-1,5 mėn. pradėtas antras. Atsakymas, kad pagal mano pareiškimą, yra tik formalus, bet nepaaiškinantis tikrų motyvų. 2. Negavau atsakymo, kodėl taip ilgai vyksta antras tyrimas (beveik metus), [...]. 3. Negavau atsakymo dėl triukšmo matavimų skaidrumo, pasiūlymo keisti norminius (LST ISO 1996-2:2008) ar kitus [*pastaba: teisės aktus*] siekiant skaidrumo. [...]. 4. Negavau [...] įtikinamo atsakymo, kad higienos normos dėl triukšmo tinkamai įvertina pažeidimų dydį, kenksmingumą žmonėms kai žemo dažnio triukšmas skleidžiamas per gruntą. Skleidžiant tokį triukšmą dėl akumuliacijos susidaro labai stiprios triukšmo zonos ir matuojant nėra įvertinamos (matavimai vykdomi pagal LST ISO 1996-2:2008). [...]. SAM į tokius klausimus, reiškinis nieko neatsakė, [...]. 5. Negavau atsakymo, kodėl dalyvaujantis savininkas turi pasirašyti ant „beveik tuščio“ akto kur iš esminės informacijos yra įrašytas tik failo, kur randasi matavimų informacija, numeris. [...]. SAM atsakyme daug rašyta apie vibracijas, bet aš tokio klausimo neuždaviau, nebent SAM „triukšmą iš pagalvio“ neteisingai suprato kaip vibracijos pasekmę. 6. Negavau atsakymo, kada bus galima nustatyti pavojingus kvapus, kuriuos skleidžia AB „A“ ir negalima iš anksto tiksliai parašyti, kada bus daromas pažeidimas dėl kvapų skleidimo ar susiklostys atitinkamos oro sąlygos. Atsakymas, kad pateikti pasiūlymai dėl „kvapų nustatymo taisyklių“ pakeitimo Vyriausybei ir kitiems netenkina. Kiek žinau, paminėtas taisykles tvirtina SAM ministras, „kalbos“ apie būtinumą keisti vyksta virš metų. Noriu žinoti, kada bus padaryti reikalingi pakeitimai ir sustabdytas galimas nuodijimas pavojingais kvapais.“

2.6.3. „Gautas Savivaldybės raštas [...] 2014-01-17 (Nr. A51-4605/14(3.3.4.1-EM4), manau, yra su neteisingais teiginiais, nurodymais, reikalavimais ir yra klaidinantis galimai turint tikslą piktnaudžiauti, neveikti, naudoti neteisėtą „spaudimą“, girdėti tik pažeidėjo AB „A“ galimai melagingus argumentus, teikti nepagrįstus „savivaldybės“ reikalavimus nukentėjusiems. [...].“

Patvirtinu, kad AB noras bet kokia kaina veržtis į mano namus yra apsimestinis su galimu tikslu sukčiauti, vilkinti, suklastojus aplinkybes ir atlikus matavimus neigti triukšmą ir taip mus kankinti dar nenuspėjamą laiką. Tokia vykdoma Savivaldybės „prievarta“ pagal AB sukurtą schemą, tariamai vykdant triukšmo prevenciją, nustatant triukšmo šaltinį, manau, yra galimas

piktnaudžiavimas direktoriaus V. Dastiko. Toks reikalavimas nėra pagrįstas teisės aktais ir sukurtas dirbtinai su tikslu padėti AB [...].“

2.6.4. „Š. m. [pastaba: 2014] kovo 4 d. gavau atsakymą [...], kad nutraukia nagrinėti mano skundus dėl įvardintų priežasčių: mano nesutikimo įsileisti į namą pažeidėją (samdomus atstovus) ir atlikti matavimus pagal AB „A“ numatytą „priemonių planą“. Savivaldybės administracijos atsisakymas nagrinėti mano pareiškimus [...], manau, yra neteisėtas. [...].“

3. Pareiškėjas Seimo kontrolieriaus, be kita ko, prašo „pagalbos [...], pareikalauti iš atsakingų institucijų sprendimų, gelbstint žmones, mažus vaikus nuo galimų kenkimų, vykdomų kankinimų, luošinimų, nuodijimo virš dviejų metų“.

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Prieš pradėdant nagrinėti skundą, atkreiptinas dėmesys į tai, kad:

4.1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 15 straipsnyje numatyta, kad skundams paduoti nustatomas vienerių metų terminas nuo skundžiamų veiksmų padarymo ar skundžiamo sprendimo priėmimo, kad skundai, paduoti suėjus šiam terminui, netiriami, jeigu Seimo kontrolierius nenusprendžia kitaip. Atsižvelgdamas į tai, Seimo kontrolierius netirs pareiškėjo skunde ir jo papildymo raštuose nurodytų skundžiamų veiksmų ir sprendimų, dėl kurių yra suėjęs vienerių metų terminas.

4.2. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 12 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių *viešojo administravimo srityje*. Seimo kontrolierių kompetencijai nepriskirta pasisakyti specialiujų mokslo žinių reikalaujančiais klausimais (šiuo atveju dėl taršos, kvapų ir triukšmo), todėl pažymoje bus vertinami tik pareigūnų veiksmai, susiję su viešojo administravimo funkcijų vykdymu, nagrinėjant pareiškėjo skundus triukšmo, kvapų ir taršos kontrolės klausimais.

4.3. Ginčai dėl sprendimų, veiksmų ar neveikimo (materialinio ar procesinio teisėtumo) poveikio aplinkai vertinimo srityje ir ginčai, susiję su TIPK leidimų išdavimu, pakeitimu arba galiojimo panaikinimu, nagrinėtini teisme (pažymos 30, 39 ir 40 punktai).

Nustatytos skundo tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Iš prie skundo pareiškėjo pridėtų ir Seimo kontrolieriui VVSC, AAA, VRAAD bei Savivaldybės administracijos pateiktų dokumentų nustatyta toliau nurodyta informacija.

6. *VVSC pareiškėją 2013-02-19 raštu Nr. 13-17(2-1)-2-875 informavo:*

„[...] su Jumis suderintu laiku (Jūsų prašyme nurodytu laiku), 2013 m. vasario 14 d. 14.00 val., Komisija [pastaba: Kvapų kontrolės komisija] atliko galimo kvapo vietoje patikrinimą ir nustatė, kad ..., gyvenamosiose patalpose (miegamajame kambaryje) bei gyvenamojo pastato teritorijoje nebuvo jaučiamas arba buvo jaučiamas kvapas, kuris negali būti siejamas su AB „A“ [...] vykdoma ūkine veikla. [...] Komisijai nustačius, kad gyvenamosios aplinkos ore kvapas nėra jaučiamas arba negali būti siejamas su ūkine komercine veikla, skundas laikomas nepagrįstu. [...]“

7. *Pareiškėjas su skundu 2013-03-14 kreipėsi į AM (pažymos 2.5.2 papunktis), be kita ko, nurodydamas:*

„Buvo rašyti skundai VRAAD dėl AB „A“ pavojingų teršalų skleidimo mūsų gyvenamo namo, sklypo teritorijoje ir aplinkoje [...]. Buvo prašyta atlikti PAV projektų (jeigu buvo daryti) neeilinį patikrinimą, jeigu reikės ekspertizę ir nustatyti, kur yra padarytos klaidos ar apgaulė, nes beveik du metus kenčiame nuo taršos. [...]. Norėjau pats susipažinti su PAV projektais, kuriuos pridavė AB „A“ VRAAD, bet netgi projektų pavadinimai yra „užmaskuoti“, [...]. Keliskart skambindamas, rašydamas prašiau atsiųsti TIPK leidimą, kuris išduotas AB „A“, bet kol kas

nepavyko jo gauti. [...]. Prašau atsakyti, kodėl TIPK leidimai nepaviešinti internete? [...]. Pakartotinai prašau persiųsti internetu į mano elektroninį paštą AB „A“ TIPK leidimą. [...].

[...]. Kaip minėjau anksčiau, manau, kad pažeidėjas gali griebtis apgaulės, išjungdamas tam tikrų įrengimų, mašinų, technologijų darbą tuo momentu, kai vykdomi valstybinių priežiūros institucijų patikrinimai, siekdamas nusišėpti daromus pažeidimus ar nusikaltimus. [...].

Prašau atsakyti, kodėl negavome atsakymo iš VRAAD dėl prašomų patikrinimų, ekspertizių dėl PAV projektų teisėtumo, teisingumo ir TIPK leidimo išdavimo teisėtumo, teisingumo?

Prašau patikrinti ir nustatyti, kodėl AB „A“ teršalams valyti ir garams surinkti nenaudoja sumontuoto oro valymo įrenginio „E“, kuris pirktas už ES lėšas? Stebėjau visą žiemą, naudojamas nebuvo.

Prašau patikrinti ir atsakyti, kodėl VRAAD rašyti atsakymai yra formalus atsirašinėjimas? Vykdytas neprofesionalus faktinių aplinkybių patikrinimas, netinkamai vykdyta pateiktos filmuotos medžiagos ir nuotraukų analizė, siekiant objektyviai nustatyti pažeidimus. [...].“

8. Pareiškėjas 2013-03-19 papildė 2013-03-14 skundą, rašytą AM (pažymos 2.5.2 papunktis), be kita ko, nurodydamas:

„[...] AB „A“ kaip ir anksčiau skleidžia taršas. Taršos – tai infragarsas, žemo dažnio garsas, kvapai, teršalai su garais, galimas torsioninis spinduliavimas. Infragarsas ir žemo dažnio garsas skleidžiamas per gruntą. [...]. Kaip anksčiau minėjau tarša (-os) stipriai padidėja nakties metu ir poilsio dienomis. Darbo dienomis tarša (-os) sumažėja. [...]. Gali būti, kad dienos metu naudojamas garų valymas ir surinkimas su įrenginiu „E“, dėl ko dienos metu sumažėja teršalų nuo [...] PM5.

Dėl PAV projektų (jeigu jie buvo daryti) manau, kad išskirsčius projektus pagal atskirus gamybinius pastatus ir darant taip vertinimą yra neteisingai prognozuojami pavojai, grėsmės dėl taršų. Nes nėra įvertinama visuma dirbančių mašinų vienu metu ar su pertraukomis ([...] ir kitos) ir taip daromi klaidingi skaičiavimai, prognozavimai ir priemonės. Analogiškai „visumos“ neįvertina ir TIPK leidimai, nes remiasi atskirais PAV projektais.

Dėl Vilniaus gamtos apsaugos agentūros atsakymo, kad „išgarinamas vanduo“. [...] buvo paaiškinta, kad AB „A“ turi pažymą, kad išgarina vandenį. Galiu patikinti, kad tai nėra švarus vanduo, [...].

Prašau atsižvelgti į papildomą informaciją [...]. Prašau nustatyti paminėtus pažeidimus ir „priversti“ AB „A“ dirbti be pažeidimų nedelsiant, apriboti ar sustabdyti veiklą iki bus numatytos ir įgyvendintos realios priemonės vykdyti ūkinę veiklą be pažeidimų ar nusikaltimų. [...].“

9. Į pareiškėjo 2013-03-14 ir 2013-03-19 skundus AAA atsakė 2013-04-17 raštu Nr. (2.7)-A4-1301:

„AM persiuntė, 2013-03-14 ir 2013-03-19 gautus elektroniniu paštu, Jūsų prašymus nagrinėti pagal kompetenciją. Išnagrinėję Jūsų raštuose pateiktą informaciją, 2013-03-26 raštu AAA užklausė VRAAD informacijos ir 2013-04-11 buvo organizuotas pasitarimas su VRAAD vadovybe ir AB „A“ aplinkos apsaugą vykdančiais kontrolę pareigūnais.

Pagal pateiktą VRAAD medžiagą ir įvertinę Jūsų pareiškime išdėstytas aplinkybes informuojame, kad AB „A“ [...] vykdo veiklą, pagal išduotą TIPK leidimą Nr. VR-4.7-V-01-36, kurį VRAAD išdavė, vadovaujantis 2002 m. vasario 27 d. LR Aplinkos ministro įsakymu Nr. 80 „Dėl taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, atnaujinimo ir taisyklių patvirtinimo“ [...]. Dėl TIPK paviešinimo internetiniame tinklapyje informuojame, kad nėra teisės aktais nustatytas reikalavimas, tačiau su TIPK leidimu ir PAV dokumentais, galima susipažinti VRAAD Jums patogiu laiku.

Išnagrinėjus informaciją, susijusią su AB „A“ planuojamos ūkinės veiklos PAV procedūromis, atliktomis 2011 m., nustatyta, kad VRAAD 2011-04-15 raštu Nr. VR-1.7-603 priėmė atrankos išvadą „Dėl AB „A“ atsinaujinančius energijos išteklius naudojančio 10 MW garo katilo statybos poveikio aplinkai vertinimo“. Priimta išvada – PAV neprivalomas. Pažymime, kad

visuomenės informavimą apie planuojamos ūkinės veiklos PAV procesą ir jos dalyvavimą planuojamos ūkinės veiklos PAV procese reglamentuoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370 patvirtintas Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) [...]. Informuojame, kad visuomenė apie VRAAD 2011-04-15 raštu Nr. VR-1.7-603 priimtą atrankos išvadą buvo informuota pagal Aprašo reikalavimus, skelbimai buvo paskelbti 2011-04-19 ... seniūnijoje, laikraštyje [...], laikraštyje [...]. VVSC kaip PAV subjektas 2011-04-28 raštu Nr. (12-37)-2-1101 kreipėsi į VRAAD, prašydamas persvarstyti 2011-04-15 priimtą atrankos išvadą. VRAAD, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo [...] (toliau – PAV įstatymas) nuostatais, 2011-05-12 atliko 2011-04-15 priimtos atrankos išvados Nr. VR-1.7-603 persvarstymą. Persvarstymo posėdyje dalyvavo VVSC atstovas, Vilniaus apskrities priešgaisrinės gelbėjimo valdybos atstovė ir Savivaldybės administracijos atstovė. Posėdžio metu VVSC atstovas pasisakė, kad persvarstymo metu gavo pakankamai informacijos dėl planuojamos ūkinės veiklos ir VRAAD 2011-04-15 priimtai atrankos išvada Nr. VR-1.7-603, kad PAV neprivalomas, neprieštarauja. Kiti dalyvavę PAV subjektai taip pat pritarė, kad planuojamai ūkinei veiklai PAV neprivalomas. VRAAD, įvertinęs PAV subjektų motyvus, 2011-05-16 raštu Nr. VR-1.7-785 priėmė galutinę atrankos išvadą „Dėl AB „A“ atsinaujinančius energijos išteklius naudojančio 10 MW garo katilo statybos poveikio aplinkai vertinimo“, kad PAV neprivalomas. Apie galutinę atrankos išvadą, vadovaujantis Aprašo reikalavimais, buvo paskelbta 2011-05-24 ... seniūnijoje, laikraštyje [...], laikraštyje [...].

Informuojame, kad VRAAD 2011-04-20 raštu Nr. VR-1.7-639 priėmė atrankos išvadą „Dėl AB „A“ gofruoto kartono gamybos efektyvumo ir apimčių didinimo poveikio aplinkai vertinimo“. Priimta išvada – PAV neprivalomas. Visuomenė apie VRAAD 2011-04-20 raštu Nr. VR-1.7-639 priimtą atrankos išvadą buvo informuota pagal Aprašo reikalavimus, skelbimai buvo paskelbti 2011-04-28 ... seniūnijoje, laikraštyje [...], laikraštyje [...].

VRAAD 2011-11-23 raštu Nr. VR-1.7-2000 priėmė atrankos išvadą „Dėl AB „A“ lietaus nuotekų valymo įrenginių statybos poveikio aplinkai vertinimo“, kad PAV neprivalomas. Teisės aktų nustatyta tvarka visuomenė buvo informuota apie priimtą atrankos išvadą 2011-11-24 ... seniūnijoje, laikraštyje [...], laikraštyje [...].

Išnagrinėję 2011 m. atliktas AB „A“ planuojamos ūkinės veiklos PAV procedūras ir VRAAD priimtus sprendimus, manome, kad šios procedūros atliktos nepažeidžiant teisės aktų reikalavimų.

AAA, pagal VRAAD pateiktus AB „A“ teršalų išmetimų į aplinkos orą inventorizacijos duomenis, 2012 m. buvo modeliuojama teršalų, išmetamų iš Įmonės, sklaida aplinkos ore su aplinkos oro foninėmis koncentracijomis. Pagal gautus rezultatus nustatyta, kad aplinkos ore už Įmonės ribų teršalai neviršija pagrindinių teršalų paros ribinių verčių, kietųjų dalelių $KD_{10} - 25-35 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (maksimali leidžiama $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$), anglies monoksido CO – $450-500 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (maksimali leidžiama $10000 \mu\text{g}/\text{m}^3$) ir metinio azoto oksidų NO_x – $22-22 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (maksimali leidžiama $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$), žmonių sveikatai pavojingo taršos lygio.

AB „A“ yra reguliariai tikrinama dėl aplinkos apsaugos reikalavimų laikymosi. 2012-2013 metais buvo patikrinta tris kartus, šių patikrinimų metu aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų VRAAD nenustatė. Įvertinimui, ar iš Įmonės kartu su garais (kurie fiksuojami Jūsų mums pateiktose nuotraukose ir video medžiagoje) nėra išmetami į aplinkos orą teršalai, VRAAD Valstybinės analitinės kontrolės skyrius 2013 m. balandžio mėn. paėmė oro mėginius teršalų nustatymui. Atlikus šių oro mėginių analizę, bus nustatyta, ar Įmonė su garais neišmeta teršalų, kurie nėra įvertinti aplinkos oro taršos iš Įmonės inventorizavimo metu ir TIPK leidime. Taip pat AAA įpareigojo VRAAD papildomai atlikti neplaninį Įmonės patikrinimą dėl oro valymo įrenginio „E“ naudojimo. Apie laboratorinių tyrimų ir patikrinimų rezultatus Jus ir AAA, VRAAD informuos papildomai.

Nustačius, kad ūkinė veikla vykdoma pažeidžiant aplinkos apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus, visais atvejais bus reikalaujama nedelsiant nutraukti pažeidimus ir taikomos administracinio poveikio priemonės.

Papildomai informuojame, kad triukšmo ir kvapų kontrolės klausimai nėra AM ar jai pavaldžių institucijų kompetencija ir šiuos klausimus nagrinėja SAM ar jai pavaldžios institucijos.

Šį atsakymą turite teisę apskusti administracinių ginčų komisijai arba administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

10. VRAAD 2013-07-10 raštu Nr. (38-V-VR-1.7-3445) pareiškėją ir AAA informavo:

„Atsakydami į Jūsų 2013 m. balandžio 17 d. raštą Nr. (2.7)-A4-1301 dėl pareiškimo tyrimo [*pastaba: pažymos 9 punktas*], informuojame, kad VRAAD Vilniaus miesto agentūros pareigūnai 2013-05-14 atliko AB „A“ [...] neplaninį specifinį patikrinimą, patikrinimo metu buvo paimti oro mėginiai iš Įmonės [...] ceche esančių ortakių ir aplinkos oro prie gyvenamo namo adresu 2013-06-25 gavus aplinkos oro tyrimo rezultatus, nustatyta, kad aplinkos oro teršalų kiekis prie gyvenamojo namo adresu ..., neviršija ribinių aplinkos oro užterštumo verčių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. birželio 11 d. įsakymu Nr. D1-329/V-469 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. spalio 30 d. įsakymo Nr. 471/582 „Dėl teršalų, kurių kiekis aplinkos ore vertinamas pagal Europos Sąjungos kriterijus, sąrašo patvirtinimo ir ribinių aplinkos oro užterštumo verčių nustatymo“ pakeitimo“ [...] (toliau – Sąrašas).

Kadangi į aplinkos orą išmetamų teršalų – acetono ir butanolio – kiekis oro mėginiuose, paimtuose iš [...] ceche esančių ortakių, atitinkamai 33 % (acetono) ir 5,6 % (butanolio), viršija ribines aplinkos oro užterštumo vertes (pažymėtina, kad Sąraše pateiktos ribinės aplinkos oro užterštumo vertės negali būti taikomos vertinant mėginių, paimtų iš aplinkos oro taršos šaltinių, rezultatus), patvirtintas Sąraše, Įmonė bus įpareigota iki 2013-09-10 atlikti detalią vykdomos veiklos ir vykdomos veiklos metu eksploatuojamų taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizaciją [...] prie įvairių gamybos pajėgumų. Atlikus inventorizaciją, paaiškės papildomų priemonių aplinkos oro taršai mažinti reikalingumas ir, esant reikalui, Įmonė bus įpareigota koreguoti VRAAD išduotą TIPK leidimą Nr. VR-4.7-V-01-36.

Taip pat informuojame, kad Įmonės neplaninio specifinio patikrinimo metu buvo patikrintas oro valymo įrenginys (rangovinis filtras) „E“. Įmonėje yra įrengta oro valymo linija, kuri naudojama sumažinti aplinkos oro taršą kietosiomis dalelėmis iš AB „A“ [...] patalpų. Oro valymo liniją sudaro dulkių surinkimo gaubtai, kurie yra įrengti dulkių (kietųjų dalelių) susidarymo vietose. Į gaubtus patekusios kietosios dalelės yra nukreipiamos vamzdžiais, kurie sujungti su kolektoriumi, iš kurio kietųjų dalelių srautas patenka į rankovinį filtrą (E). Oro valymo linija yra įvertinta VRAAD išduotame TIPK leidime Nr. VR-4.7-V-01-36 kaip taršos šaltinis Nr.“

Pažymėtina, kad VRAAD Seimo kontrolieriui paaiškino: 2013-07-10 rašte „minimi acetono ir butanolio procentiniai ribinės aplinkos oro užterštumo verčių viršijimai negali būti traktuojami kaip aplinkosauginių normatyvų viršijimai, kadangi oro mėginių, paimtų iš ortakių, rezultatai palyginti su kito pobūdžio ribine verte (užterštumo aplinkos ore). Be to, AAA 2013-12-06 rašte nurodė, kad pagal AB „A“ aprašytus vykdomus technologinius procesus minėti oro teršalai neturėtų susidaryti. Darytina prielaida, kad pirminių tyrimų duomenys nėra visiškai tikslūs dėl tam tikrų aplinkybių (neatsižvelgta į meteorologines sąlygas, kadangi šalia yra UAB „C“, kurioje gaminamos ir dažomos medienos plaušo plokštės). Prielaidą patvirtino ir vėlesni tyrimų rezultatai“; „[*pastaba: 2013-07-10*] rašte nurodyti tyrimai (2013-03-21) buvo pakartotinai atliekami ir vėliau (2013-08-21 ir 2013-12-31), kurie taip pat nerodė aplinkos oro užterštumo verčių viršijimo“.

Seimo kontrolierius taip pat buvo informuotas, kad „inventorizacija AB „A“ atlikta ir VRAAD raštu priimta 2014-01-07“, kad „Įmonė AAA pateikusi paraišką TIPK leidimui koreguoti“.

11. Pareiškėjas su skundu 2013-08-18 kreipėsi į SAM, be kita ko, nurodydamas:

„[...]. 2012-01-10 dėl AB keliamo triukšmo teko kreiptis į VVSC. Buvo vykdomas (pirmas) tyrimas. Tyrimas pradžioje nustatė triukšmo viršijimus, buvo surašytas įpareigojimas AB imtis priemonių triukšmui sumažinti iki norminio. AB per nustatytą laiką „nieko rimto“ nenuveikė ir atrašė, kad įrengė priemones, mažinančias triukšmą. [...]. VVSC [...] tyrimą nutraukė, neaišku kada, 2012-09-12 [...] ar 2012-10-10 [...].“

Antras tyrimas dėl triukšmo pradėtas 2012-11-29 (VVSC raštas Nr. 13-17(2-1)-2-5063), buvo daromi matavimai 2012 m. gruodžio mėn., nustatytas triukšmo viršijimas. Tyrimas nesuprantamai vilkinamas. [...]. Matuojant triukšmą kontrolinio matavimo metu (š. m. liepos 2 d.), buvo nustatytas viršijimas. Tvirtinu, kad matavimo metu nebuvo jaučiamas (girdimas) pats didžiausias „triukšmo“ lygis, pojūtis. [...]. Manau, kad AB rado būdų kaip „paslėpti“ nors dalį triukšmo vykdant matavimus. [...]. Negaliu atsakyti į klausimą, kas įvyko, kodėl pradėtas antras tyrimas dėl triukšmo praėjus 1-2 mėn. nuo pirmo (manau, neteisėto) užbaigimo [...]. Prašau SAM atsakyti į šiuos aukščiau įvardintus klausimus [...].

Daug kartų rašiau VVSC dėl galimo pavojingo torsioninio spinduliavimo, skleidžiamo iš AB „A“. [...]. Gavau atsakymą, kad tai nenormuotas spinduliavimas, bet negavau užtikrinimo, kad tai yra nepavojingas sveikatai spinduliavimas. [...].

Pagal mano skundą VVSC buvo atliekamas tyrimas dėl kvapų AB „A“ skleidžiamų [...]. Prašau SAM pakeisti ar patikslinti „Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklės“ taip, kad nesant galimybės iš anksto įvardinti pažeidimo dėl kvapų laiko, specialistas ar „institucija“ gali priimti sprendimą ir tyrimą atlikti nuo antro paminėtų taisyklių punkto [...].

Prašau SAM atlikti tyrimą ir įvertinti higienos normų atitikimą kai triukšmo sklaida vyksta per gruntą, triukšmo nustatymo metodų būtino keitimo, siekiant teisingo triukšmo vertinimo. Mano atveju triukšmas „trenkia“ girdimas iš pagalvio, bet VVSC specialistai aiškina, kad tokia triukšmo sklaida nenormuota ir galima. [...].

[...]. Manau būtina keisti LST, kitus norminius aktus, dėl triukšmo matavimų skaidrumo, siekiant tikslo, kad matavimų rezultatas būtų žinomas iš karto po matavimų ir surašomas protokolas vietoje. [...]. Dabartiniu metu dalyvaujančio (savininko) prašoma pasirašyti ant beveik tuščių blankų, kur yra įrašyti failų pavadinimai, bet nežinomas joks rezultatas. Akivaizdu, kad galimas rezultatų taisymas, koregavimas esant „poreikiui“. [...].

Prašau, vadovaujantis Triukšmo valdymo įstatymu, stabdyti (iš dalies) AB „A“ ūkinę veiklą [...]. Prašau stabdyti [...] PM5 ir susijusių „linijų“ technologijų darbą. [...].

Kaip alternatyvą prašau apsvarstyti, ar galima būtų inicijuoti, skelbti ekstremalią padėtį (kreiptis į Vyriausybę) tuo atveju, jeigu nebūtų stabdoma AB „A“ veikla. [...]. Perkelti gyventojus gyventi į kitą vietą, kompensuojant turto praradimą, persikėlimą [...] padarytą žalą [...].“

12. SAM 2013-09-20 raštu Nr. (1.1.36-192)4-3760 pareiškėją informavo:

„[...] Dėl Jūsų prašyme pateiktų pasiūlymų keisti Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklės, [...], informuojame, kad šių taisyklių tobulinimo klausimai jau buvo svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijos 2013 m. balandžio 29 d. posėdyje apimant ir Jūsų prašyme pateiktus pasiūlymus. Atsižvelgusi į Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijos sprendimus, SAM Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijai pateikė pasiūlymus, kaip efektyviai spręsti kvapų kontrolės gyvenamojoje aplinkoje klausimus.

Dėl Jūsų prašyme keliamų klausimų dėl garso slėgio lygio matavimų metodikos informuojame, kad garso slėgio lygio matavimo mikrofono išdėstymo patalpose reikalavimai nurodyti Lietuvos standarto LST ISO 1996-2:2008 „Akustika. Aplinkos triukšmo aprašymas, matavimas ir įvertinimas. 2 dalis. Aplinkos triukšmo lygių nustatymas“ (tapatus ISO 1996-2:2007) 8.3.2 skyriuje.

Pagal Lietuvos standarto LST ISO 1996-2:2008 8.3.2 skyriaus reikalavimus, garso slėgio matavimai turi būti atliekami mažiausiai trijuose tolygiai patalpoje išdėstytuose taškuose. Atskirais atvejais, kai matuojami tik A dažniniai svertiniai garso slėgio lygiai ir žemų dažnių įtaka yra maža, pakanka vienos mikrofono vietos.

Garso slėgio lygio matavimo mikrofono vietos turi būti įrengtos bent 0,5 m atstumu nuo sienų, lubų arba grindų ir bent 1 m atstumu nuo gerai garsą perduodančių elementų, tokių kaip langai arba oro vėdinimo angos. Tarp gretimų mikrofono vietų turi būti ne mažesnis nei 0,7 m atstumas. Matuojant žemo dažnio garsus, viena iš trijų mikrofono įrengimo vietų turi būti patalpos

kampe. Mikrofono įrengimo vieta patalpos kampe turi būti 0,5 m nutolusi nuo visų patalpą ribojančių paviršių, kampe tarp sunkiausių sienų ir 0,5 m atstumu neturi būti jokių angų.

Lietuvos standartas LST ISO 1996-2:2008 „Akustika. Aplinkos triukšmo aprašymas, matavimas ir įvertinimas. 2 dalis. Aplinkos triukšmo lygių nustatymas“ yra tapatus (vertimas į lietuvių kalbą) Tarptautinės standartizacijos organizacijos parengtam tarptautiniam standartui ISO 1996-2:2007 „Acoustics – Description, measurement and assessment of environmental noise – Part 2: Determination of environmental noise levels“ ir šiame standarte nacionalinės nuokrypos nenumatytos. Atliekant garso slėgio lygio matavimus, mikrofono įrengimo vietos turi būti parinktos taip, kad neprieštarautų Lietuvos standarto LST ISO 1996-2:2008 reikalavimams.

Atsižvelgiant į tai, kad garso slėgio lygio matavimo metu gauti duomenys galutiniam rezultatui gauti ir lyginti su Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“, [...], (toliau – Lietuvos higienos norma HN 33:2011) reglamentuojamais triukšmo ribiniais dydžiais yra papildomai apdorojami laboratorijoje, matavimo protokolai tvirtinami atsakingų laboratorijos darbuotojų, matavimo vietoje galutinis matavimų protokolas negali būti parengtas.

Garso bangos iš triukšmo šaltinių gali sklirti statinių struktūromis, žemės gruntu ir būti išspinduliuojamos į oro erdvę kitoje vietoje. Atliekant garso slėgio lygio matavimus pagal Lietuvos higienos normą HN 33:2011 arba pagal Lietuvos higienos normą HN 30:2009 „Infragarsas ir žemo dažnio garsai: ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose“, [...], (toliau – Lietuvos higienos norma HN 30:2009), vertinamas oru sklindančių garso bangų sudaromas oro slėgio pokytis laikui bėgant. Tais atvejais, kai įtariama trikdanči ar sveikatai kenkianti pastato elementų vibracija – atliekant visuomenės sveikatos saugos kontrolę įvertinama, ar neviršijami Lietuvos higienos normoje HN 50:2003 „Visą žmogaus kūną veikianti vibracija: didžiausi leidžiami dydžiai ir matavimo reikalavimai gyvenamuosiuose bei visuomeniniuose pastatuose“, [...], reglamentuojami vibracijos ribiniai dydžiai.

Dėl Jūsų rašte minimo torsioninio spinduliavimo, informuojame, kad toks reiškinys nei Europos Sąjungos institucijų, nei Pasaulio sveikatos organizacijos dokumentuose nenagrinėtas, nėra informacijos dėl veiksnio apibrėžimo, poveikio žmogaus sveikatai, matavimo vienetų, vertinimo metodikos ar ribinių dydžių, todėl šio veiksnio reglamentavimas ir vertinimas neįmanomas.

Dėl Jūsų pateikto prašymo stabdyti AB „A“ ūkinę veiklą, informuojame, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso [...] 259¹ straipsnio nuostatomis bei Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. V-1064 „Dėl įgaliojimų suteikimo“ [...], visuomenės sveikatos centrų apskrityse pareigūnai yra įgalioti surašyti administracinių teisės pažeidimų protokolus už Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 42⁴ straipsnio pažeidimus dėl Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo [...] ir kitų teisės aktų, reglamentuojančių triukšmo valdymą, nevykdymo ar pažeidimo. Triukšmo ribinių dydžių (infragarso ir žemo dažnio garsų, vibracijos) pažeidimas taip pat gali būti kvalifikuojamas ir kaip Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimo Kodekso 42 straipsnio pažeidimas ir visuomenės sveikatos centrai apskrityse nagrinėja šio kodekso straipsnyje numatytų administracinių teisės pažeidimų bylas.

Už Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso 42 ir 42⁴ straipsnių pažeidimus yra numatytos administracinės (piniginės) baudos.

Pagal kompetenciją VVSC gali taikyti administracines nuobaudas, tačiau nėra įgaliotas ir neturi teisės taikyti šiuo atveju skundžiamos veiklos ribojimo priemonių.

Pažymime, kad Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2011 m. spalio 26 d. įsakymu Nr. V-933 „Dėl įgaliojimų suteikimo“ [...] visuomenės sveikatos centrai apskrityse įgalioti apskrities teritorijoje, kurioje jie veikia, vykdyti Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 27 straipsnio 2 dalyje nustatytas funkcijas – Savivaldybės administracija kartu su VVSC turi teisę laikinai apriboti stacionarių triukšmo šaltinių veiklą, taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones. VVSC gali dalyvauti Savivaldybės administracijai priimant sprendimus dėl stacionarių triukšmo šaltinių veiklos ribojimo priemonių taikymo, kaip ekspertinės nuomonės teikėjas.

Dėl Jūsų prašymo skelbti ekstremalią padėtį, informuojame, kad teisės aktuose nenumatyta galimybė skelbti ekstremalios situacijos dėl triukšmo. Ekstremaliųjų įvykių kriterijų sąrašė, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugpjūčio 24 d. nutarimu Nr. 988 [...], nėra su triukšmo, infragarso ir žemo dažnio garsų, vibracijos ribinių dydžių viršijimu susijusių įvykių, kuriems esant galėtų būti skelbiamas ekstremalus įvykis.

Informuojame, kad dėl Jūsų prašyme nurodytos pirmosios VVSC atliktos AB „A“ operatyviosios visuomenės sveikatos saugos kontrolės (pirmasis tyrimas) vertinimo SAM Jus informavo 2012 m. spalio 22 d. raštu Nr. (1.23-192)4-4062. [...].

Išnagrinėjus VVSC 2013 m. rugsėjo 13 d. raštu Nr. 13-17(2.1.)-2.-4588 SAM pateiktą informaciją apie Jūsų prašyme nurodytą antrąjį tyrimą, nustatyta, [kad] šis tyrimas inicijuotas nagrinėjant 2012 m. spalio 22 d., spalio 23 d. ir spalio 30 d. VVSC gautus Jūsų skundus.

Vykdam antrąjį tyrimą 2012 m. gruodžio 11 d. buvo atlikti matavimai, kurių metu nustatyti Lietuvos higienos normoje HN 30:2009 reglamentuojamų žemo dažnio garsų ribinių dydžių viršijimai. Atsižvelgiant į Reglamento 47 punkto reikalavimus (dėl priežastinio ryšio nustatymo pažeidimui nustatyti), VVSC 2012 m. gruodžio 28 d. raštu Nr. 13-17(2-1)-2-5438 kreipėsi į AB „A“ dėl galimybių atlikti infragarso ir žemo dažnio garsų matavimus skundžiamos veiklos triukšmo šaltiniams neveikiant.

Dėl su technologiniais procesais susijusių aplinkybių AB „A“ nesudarė galimybių atlikti infragarso ir žemo dažnio garsų matavimus išjungus AB „A“ įrenginius, dėl kurių darbo 2012 m. gruodžio 11 d. buvo nustatyti žemo dažnio garsų ribinių dydžių viršijimai Jūsų būste.

Nepaisant to, kad nebuvo nustatyta priežastinio ryšio tarp skundžiamos ūkinės veiklos ir nustatyto žemo dažnio garsų ribinių dydžių viršijimo (Reglamento 47 punktas), atsižvelgdamas į prieš 1,5 metų (2012 m. vasario 13 d.) atliktų matavimų, pagal kuriuos nedirbant AB „A“ technologinei įrangai infragarso ir žemo dažnio garsų ribiniai dydžiai nebuvo viršijami, rezultatus, VVSC įpareigojo AB „A“ iki 2013 m. gegužės 8 d. įgyvendinti priemones, kurias įgyvendinus nebūtų pažeidžiami Lietuvos higienos normos HN 30:2009 reikalavimai.

Pasibaigus pažeidimams pašalinti skirtam terminui, grįžtamosios kontrolės metu 2013 m. liepos 7 d. Jūsų būste buvo atlikti infragarso ir žemo dažnio garsų matavimai, pagal kuriuos pakartotinai nustatytas Lietuvos higienos normos HN 30:2009 ribinių dydžių viršijimas.

Atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 27 straipsnio 2 dalies nuostatas, VVSC 2013 m. rugsėjo 13 d. raštu Nr. 13-17(2.1.)-2-4587 informavo Savivaldybės administraciją apie nustatytus Lietuvos higienos normos HN 30:2009 viršijimus, prašydamas pagal kompetenciją imtis Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 27 straipsnio 2 dalyje nurodytų triukšmo prevencijos veiksmų.

13. Savivaldybės administracija 2013-09-26 raštu Nr. A51-97022(3.3.4.1-EM4) informavo AB „A“ ir VRAAD:

„[...] VVSC 2013 m. rugsėjo 13 d. [...] pranešė Savivaldybės administracijai apie atliktus tyrimus [...]. Tyrimų metu patalpose ... nustatyti žemo dažnio garso lygiai, veikiant AB „A“ technologinei įrangai viršijo leistinus ribinius dydžius 50Hz, 80-200Hz dažniuose. Imonė buvo įpareigota įgyvendinti efektyvias žemo dažnio garsus mažinančias priemones. Tačiau įgyvendinta prevencinė priemonė (pailgintas ir virš pastato stogo iškeltas [...] Nr. 5 vakuumsiuurblių oro išmetimo į aplinką vamzdis) yra nepakankamai efektinga, nes (VVSC) atlikus grįžtamąją kontrolę nustatyti žemo dažnio garso lygiai, veikiant technologinei įrangai, viršijo leistinus ribinius dydžius 125-200Hz dažniuose (gamyba nepertraukiama 24 val. per parą).

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo [...] 13 straipsnio 2 punktu, prašome triukšmo šaltinio valdytoją – AB „A“ skubos tvarka įgyvendinti prevencines priemones, užtikrinančias gyvenamosios aplinkos kokybę.

Priešingu atveju kreipsimės į VRAAD dėl išduoto TIPK leidimo Nr. VR-4.7-V-01-36 koregavimo.

Apie įgyvendintas prevencines priemones prašome informuoti Savivaldybę ir VVSC.“

14. ***Pareiškėjas 2013-10-02 kreipėsi į Savivaldybės administraciją, be kita ko, nurodydamas:***

„Prašau, vadovaujantis Triukšmo valdymo įstatymu [...] stabdyti (iš dalies) AB „A“ ūkinę veiklą [...]. Atsižvelgti, kad [...] prevencijos priemonės yra taikytos VVSC, buvo teikti ilgi terminai prevencinių priemonių įgyvendinimui. Paskutinis kontrolinis matavimas buvo vykdomas 2013 m. liepos 7 d., rezultatas AB žinomas, praėjo beveik 3 mėnesiai, bet jokių veiksmų AB nesiėmė triukšmui stabdyti. [...]. Pagal Triukšmo valdymo įstatymą galutinį prevencinį sprendimą laikinai stabdyti įrengimus, sukeliančius triukšmą, turi priimti Savivaldybė [...]. Kitų kompetentingų institucijų įstatymas nenumato. Visos susirašinėjimo su AB procedūros, manau, yra išnaudotos, buvo rašomi nurodymai VVSC, mano 4 prašymai, bet AB nesugebėjo pašalinti pažeidimų [...].“

15. ***VVSC 2013-11-07 patikrinimo akte Nr. 13(17.2.)-13.16-1379, be kita ko, nustatyta:***

„Patikrinimas atliekamas pagal pareiškėjo, gyvenančio ... skunduose pateiktą informaciją dėl AB „A“ veiklos metu skleidžiamo triukšmo, infragarso ir žemo dažnio garsų įtakos gyvenamajai aplinkai bei galimai nesudarytos sanitarinės apsaugos zonos tikslu įvertinti Įmonės veiklos atitikimą Lietuvos higienos normos HN 30:2009 „Infragarsas ir žemo dažnio garsai: ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose“ (toliau – HN 30:2009) [...], Lietuvos higienos normos HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“ (toliau – HN 33:2011) [...] ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2004 m. rugpjūčio 19 d. įsakymu Nr. V-586 patvirtintomis Sanitarinių apsaugos zonų ribų nustatymo ir režimo taisyklės (toliau – SAZ taisyklės) reikalavimams.

AB „A“ gamybinis procesas vyksta nenutrūkstamai, visą parą. Įmonė informavo VVSC, kad 2013 m. rugsėjo 30 d. stabdoma AB „A“ gamybinė veikla dėl elektros tinklų vykdomų profilaktinių patikrinimų. Įmonės patikrinimo metu nustatyta, kad katilinė, [...] cecho, kuris išsidėstęs arčiausiai skundo pareiškėjų gyvenamosios aplinkos, įranga neveikia.

2013 m. rugsėjo 30 d. buvo atlikti foninio triukšmo, infragarso ir žemo dažnio garsų matavimai pareiškėjo gyvenamojoje aplinkoje. Laboratorinių matavimų duomenimis, infragarso ir žemo dažnio šaltinio požymiai ($L_{CeqT} \geq 20dB$ už L_{AeqT}) gyvenamajame kambaryje [...] nenustatyti. Ekvivalentinis garso slėgio lygis gyvenamajame kambaryje siekė 26dB(A), maksimalus 31dB(A) ir neviršijo HN 33:2011 leistino 45dB(A) ekvivalentinio garso slėgio lygio ir 55dB(A) maksimalaus garso slėgio lygio gyvenamosiose patalpose dienos metu (Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos 2013 m. spalio 3 d. akustinio triukšmo matavimo protokolas Nr. F-T-308). Matavimuose dalyvavo du VVSC darbuotojai.

AB „A“ po elektros tinklų vykdomų profilaktinių patikrinimų atnaujinus gamybinę veiklą, VVSC kreipėsi į Nacionalinę visuomenės sveikatos priežiūros laboratoriją dėl laboratorinių matavimų atlikimo, siekiant įvertinti Įmonės gamybinės veiklos galimą įtaką gyvenamosios aplinkos fizikinei taršai.

Nacionalinės visuomenės sveikatos priežiūros laboratorijos Fizikinių veiksmių tyrimų skyriaus specialistai 2013 m. spalio 11 d. atliko laboratorinius triukšmo, infragarso ir žemo dažnio garsų matavimus gyvenamojoje aplinkoje. Matavimuose pas gyventoją dalyvavo vienas VVSC darbuotojas.

Laboratorinių matavimų metu Įmonėje vyko gamybos procesai, kuriuos stebėjo vienas VVSC darbuotojas. Įmonės darbuotojai nurodė, kad [...] mašina [...] veikia maksimaliu pajėgumu. Matavimų metu dirbo šie įrenginiai: [...].

Laboratorinių matavimų duomenimis 2013 m. spalio 11 d. ekvivalentinis garso slėgio lygis gyvenamajame kambaryje siekė 26dB(A), maksimalus 34dB(A) ir neviršijo HN 33:2011 leistino 45dB(A) ekvivalentinio garso slėgio lygio ir 55dB(A) maksimalaus garso slėgio lygio gyvenamosiose patalpose dienos metu [...].

Atliktų laboratorinių matavimų rezultatai parodė, kad AB „A“ veikla įtakoja ... [...] fizikinę taršą: nustatyti žemo dažnio garso lygiai, veikiant AB „A“ technologinei įrangai, viršijo leistinus ribinius dydžius 125 Hz, 160 Hz ir 200 Hz dažniuose (darant prielaidą, kad žemo dažnio garso šaltinis veikia 24 valandas per parą, įvertinimo laiko intervalas – 24 valandos).

AB „A“ 2010 m. sausio 4 d. VRAAD išduotas ir 2013 m. kovo 27 d. koreguotas TIPK leidimas Nr. VR-4.7-V-01-36. Minėto leidimo triukšmo kontrolės dalyje nurodyta, kad garso lygio dydis jautriose garsui vietose (gyvenamųjų namų aplinkoje) dėl AB „A“ vykdomos ūkinės veiklos įtakos neviršija higienos normos HN 33:2007 „Akustinis triukšmas“ leistinų lygių. Tačiau TIPK leidimo 44.2 lentelėje pateiktoje duomenų apie triukšmo šaltinius suvestinėje nėra įvertinti visi triukšmo šaltiniai (nėra [...] mašinų), taip pat nėra vertintas garso lygis oktavinėse dažnių juostose, 43 lentelėje pateikti garso slėgio lygiai tik ... gatvėje esančių ... gyvenamųjų namų aplinkoje ir nevertinti garso slėgio lygiai ... g. esančių gyvenamųjų namų aplinkoje. [...].

Patikrinimo metu AB „A“ pateikė 2010 m. sausio 13 d. Savivaldybės tarybos sprendimu Nr. 1-1360 patvirtintą sklypo, ..., detalų planą, kuriame AB „A“ yra nustatyta 100 m. sanitarinė apsaugos zona. Pagal patikrinimo metu pateiktą teritorijų planavimo dokumentą pareiškėjo gyvenamasis namas nepatenka į AB „A“ sanitarinę apsaugos zoną, namas yra apie 135 metrų atstumu nuo [...] baro.

AB „A“ teisės aktų nustatyta sanitarinė apsaugos zona įteisinta, nekilnojamojo turto registro centro duomenų banko išrašė pateikiami duomenys, jog AB „A“ [...] nustatytos specialiosios naudojimo sąlygos (sanitarinė apsaugos zona). [...].

Nurodymas: vadovaujantis Triukšmo valdymo įstatymo [...] 22 str. 8 dalimi, parengti triukšmo mažinimo planą, jame numatant konkrečias įrodymais pagrįstas triukšmą mažinančias priemones bei jų įgyvendinimui numatomus pagrįstus terminus. Triukšmo mažinimo planą pateikti VVSC iki 2013 m. gruodžio 20 d.“

16. VVSC 2013-11-28 raštu Nr. 13-17(2.1.)-2-6002 informavo Savivaldybės administraciją:

„[...] VVSC, nagrinėdamas X [...] skundus dėl AB „A“ [...] veiklos galimo poveikio gyvenamajai aplinkai, atliko minėtos įmonės visuomenės sveikatos saugos kontrolės.

Apie 2012 m. lapkričio mėn. bei 2013 m. liepos mėn. vykdytų AB „A“ visuomenės sveikatos saugos kontrolių, kurių metu buvo organizuoti laboratoriniai triukšmo, infragarso ir žemo dažnio garsų, vibracijos matavimai, rezultatus Jūs buvote informuoti 2013 m. rugsėjo 13 d. raštu Nr. 13-17(2.1.)-2-4587.

Papildomai teikiame Jums VVSC turimą informaciją dėl AB „A“ [...] veiklos galimo poveikio gyvenamajai aplinkai.

VVSC 2013 m. rugsėjo-spalio mėn., vykdydamas AB „A“ operatyviają visuomenės sveikatos saugos kontrolę, buvo organizavęs laboratorinius triukšmo, infragarso ir žemo dažnio garsų matavimus pareiškėjo gyvenamojoje aplinkoje dienos metu, veikiant ir neveikiant AB „A“ technologinei įrangai. [...].

Atliktų laboratorinių matavimų rezultatai parodė, kad AB „A“ veikla įtakoja ..., fizikinę taršą: [...].

Informuojame, kad VVSC AB „A“ atsakingam asmeniui už higienos norminio akto pažeidimus surašė administracinio teisės pažeidimo protokolą su administraciniu nurodymu. AB „A“ atsakingas asmuo administracinį nurodymą įvykdė.

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo [...] 13 straipsnio 3 dalimi, 27 straipsnio 2 dalimi, Savivaldybės tarybos 2007 m. rugsėjo 12 d. sprendimu Nr. 1-211 patvirtintų Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių nuostatomis, teikiame Jums šiame rašte išdėstytą informaciją ir prašome teisės aktų nustatyta tvarka spręsti klausimą dėl triukšmo prevencijos AB „A“ [...] veiklos metu bei efektyvaus susidariusios situacijos sprendimo. [...].“

17. Savivaldybės administracija, atsakydama į pareiškėjo 2013-10-02, 2013-10-07 ir 2013-10-11 skundus, 2013-12-16 raštu Nr. A51-126691(3.3.4.1-EM4) pareiškėją informavo:

„[...] VVSC [pastaba: 2013-11-28] raštu Nr. 13-17(2.1.)-2-6002 informavo Savivaldybės administraciją apie atliktų tyrimų rezultatus ir galimą poveikį gyvenamajai aplinkai.

Tyrimų metu nustatyta, kad ekvivalentinis garso slėgio lygis gyvenamajame kambaryje ... tiek foninio triukšmo matavimo metu (2013 m. rugsėjo 30 d.), tiek veikiant AB „A“ įrangai (2013

m. spalio 11 d.), neviršijo Lietuvos higienos norma HN 33:2011 „Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomenės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“. Tačiau 2013 spalio 11 d. atliktų infragarso ir žemo dažnio garsų matavimų rezultatai parodė, kad įtakojama fizikinė tarša ir viršijami nustatyti žemo dažnio garso lygiai, veikiant AB „A“ gamybos įrenginiams viršijo leistinus ribinius dydžius. Todėl AB „A“ administracijai už higienos norminio akto pažeidimus surašytas administracinio teisės pažeidimo protokolas.

Išnagrinėję VVSC pateiktą informaciją, 2013 m. lapkričio 5 d. buvome nuvykę į ... įvertinti situacijos dėl prevencinių priemonių gyvenamosios aplinkos kokybės gerinimui taikymo.

[...] 2013 m. gruodžio 9 d. raštu Nr. A51-125441(3.3.4.1-EM4) ipareigojome AB „A“ iki 2013 m. gruodžio 31 d. parengti ir pateikti Savivaldybei triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių planą, kurį įmonė turės įgyvendinti. Įgyvendinus prevencines priemones, bus atliekami papildomi triukšmo lygio matavimai ir nustatomas įmonės veiklos poveikis gyvenamajai aplinkai.

18. AB „A“ 2013-12-18 raštu Nr. 120-SK/2013-901 kreipėsi į Savivaldybės administraciją:

„2013 m. gruodžio 11 d. gavome Savivaldybės administracijos Aplinkos ir energetikos 2013 m. gruodžio 9 d. raštą Nr. A51-125441(3.3.4.1-EM4) „Dėl AB „A“ vykdomos veiklos poveikio gyvenamajai aplinkai“ [...].

Rašte Jūs prašote iki 2013 m. gruodžio 31 d. parengti ir pateikti Savivaldybei triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių planą, kuris, vadovaujantis Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 22 straipsnio nuostatomis, turi būti įvykdytas ne vėliau kaip per 90 kalendorinių dienų.

Informuojame, kad nuo pat p. X [...] skundų dėl AB „A“ veiklos galimos įtakos gyvenamajai aplinkai – skleidžiamo triukšmo nagrinėjimo pradžios, AB „A“ bendradarbiavo su VVSC, siekdama nustatyti skleidžiamo triukšmo šaltinį, vykdė VVSC nurodymus numatyti ir įgyvendinti žemo dažnio garsus mažinančias priemones. Tačiau iki šiandien dienos nėra nustatytas konkretus triukšmo šaltinis, tiesiogiai įtakojantis gyvenamųjų patalpų, esančių ..., fizikinę taršą. Dėl to AB „A“, geranoriškai siekdama išspręsti susidariusią situaciją, kreipėsi į D Aplinkos apsaugos institutą dėl AB „A“ technologinio proceso metu kylančio triukšmo lygio (žemo garso dažnių) sklaidos tyrimo ir rekomendacijų parengimo. Deja, kol kas minėta sutartis nevykdoma dėl p. X keliamų nepagrįstų reikalavimų ir pageidavimų, kuriuos, jo nuomone, AB „A“ turi įgyvendinti tam, kad specialistai galėtų įeiti į gyvenamąsias patalpas, esančias ... reikalingų tyrimų atlikimui. P. X neleido D atstovams atlikti numatytus tyrimus jo gyvenamosiose patalpose 2013 m. gruodžio 12 d., kada pagal minėtą sutartį turėjo būti atliekami tyrimai. Kitus triukšmo lygio (žemo garso dažnių) sklaidos tyrimus D atstovai gali atlikti 2014 m. sausio 6-10 dienomis. AB „A“ tariasi su p. X dėl galimybės atlikti minėtus tyrimus jo gyvenamosiose patalpose nurodytomis dienomis.

Pažymime, kad tik nustatę, kad triukšmas, įtakojantis gyvenamųjų patalpų, esančių ..., fizikinę taršą, sklinda iš AB „A“ įrenginių, ir radę konkretų triukšmo šaltinį, galėsime atitinkamai parengti triukšmo prevencijos ir mažinimo planą ir numatyti bei įgyvendinti triukšmą mažinančias priemones.

[...] prašome Jūsų pratęsti rašte nurodytus triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių plano rengimo ir įvykdymo terminus.“

19. VRAAD 2013-12-31 raštu Nr. (38-18)-VR-1.7-6461 informavo AB „A“:

„VRAAD 2013 m. lapkričio 25 d. gavo VVSC [pastaba: raštą] [...], kuriame teigiama, kad VVSC 2012 ir 2013 metais atliktų infragarso ir žemo dažnio garsų matavimų metu fiksavo Lietuvos higienos normos HN 30:2009 „Infragarsas ir žemo dažnio garsai: ribiniai dydžiai gyvenamosiose ir visuomeninės paskirties pastatuose“ [...] viršijimus. Atsižvelgiant į tai, prašome parengti ir VRAAD pateikti priemonių planą fizikinei taršai iki leistinų normų sumažinti.

Rašte taip pat nurodyta, kad AB „A“ TIPK leidimo Nr. VR-4.7-V-01-36 44.2 lentelėje nėra įvertinti visi triukšmo šaltiniai. Atsižvelgiant į tai, prašome įvertinus šiuos triukšmo šaltinius pateikti paraišką TIPK leidimui koreguoti.“

20. Savivaldybės administracijos 2014-01-14 rašte Nr. A51-2759/14(3.3.4.1-EM4), adresuotame AB „A“, nurodyta:

„[...]. Atsižvelgiant į tai, kad kol neatlikti triukšmo lygio matavimai ir nenustatytas konkretus triukšmo šaltinis ar įrenginys, negalite parengti triukšmą mažinančių priemonių planų ir jų įgyvendinti, pratęsiame triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių plano rengimo terminą iki 2014 m. vasario 10 d.“

21. Savivaldybės administracija, atsakydama į pareiškėjo 2013-10-02, 2013-10-07 ir 2013-10-11 skundus, 2014-01-17 raštu Nr. A51-4605/14(3.3.4.1-EM4) pareiškėją informavo:

„[...] AB „A“ sausio 15 d. raštu Nr. 120-SK/2014-16 pakartotinai informavo Savivaldybės administraciją, kad Jūs 2013 m. gruodžio 12 d. ir 2014 m. sausio 6-10 d. nesutikote įsileisti specialistų į gyvenamojo namo ... patalpas dėl žemo dažnio garso tyrimo atlikimo.

Siekiant tinkamai išnagrinėti daugkartinius Jūsų prašymus, reikalinga nustatyti, kad triukšmas, įtakoiantis gyvenamųjų patalpų, ... fizikinę taršą, sklinda iš AB „A“ įrenginių ir rasti konkretų triukšmo šaltinį (įrenginį). Tik atlikę triukšmo lygio matavimus ir nustatę priežastis, galėsime parengti ir įgyvendinti triukšmo prevencijos priemonių įgyvendinimo planą.

Prašome iki 2014 m. vasario 10 d. susiderinti su AB „A“ dėl triukšmo lygio matavimų atlikimo

Priešingu atveju, neatlikus triukšmo lygio matavimų, negalėsime išnagrinėti Jūsų prašymų.“

22. AB „A“ 2014-02-03 rašte Nr. 110-SK/2014-38, adresuotame Savivaldybės administracijai, nurodė:

„Vykdami Savivaldybės administracijos Aplinkos ir energetikos departamento pateiktus nurodymus dėl AB „A“ vykdomos veiklos poveikio gyvenamajai aplinkai, teikiame AB „A“ technologinio proceso metu kylančio triukšmo mažinimo priemonių planą“.

23. AB „A“ 2014-02-03 rašte Nr. 010-SK/2014-39, adresuotame VVSC, nurodė:

„Vykdami VVSC 2013 m. lapkričio 7 d. patikrinimo akte Nr. 13(17.2)-13.16-1379 pateiktą nurodymą, kurio įgyvendinimo terminas VVSC 2014 m. sausio 06 d. raštu Nr. 13-17(2.1.)-2-45 buvo pratęstas iki 2014 m. vasario 3 d., teikiame AB „A“ technologinio proceso metu kylančio triukšmo mažinimo priemonių planą.“

24. AB „A“ 2014-02-03 technologinio proceso metu kylančio triukšmo mažinimo priemonių plane numatyta:

I etapas. 1.1. Sutarties sudarymas su D [pastaba: D] Aplinkos apsaugos ir darbo sąlygų akredituota laboratorija. AB „A“ technologinio proceso metu kylančio triukšmo lygio (žemo dažnio garsų) sklaidos tyrimo atlikimo ir rekomendacijų dėl triukšmo mažinimo priemonių pateikimo (įvykdymo terminas 2013-12-04). 1.2. Laboratoriniai matavimai, įvertinus AB „A“ (šiaurės-vakarinės dalies) teritoriją, matavimo vietas. Esamos triukšmo (žemo dažnio garsų) situacijos vertinimas (įvykdymo terminas 2014-01-16). 1.3. Matavimų rezultatų gavimas, apibendrinimas siekiant sumažinti triukšmo (žemo dažnio) sklaidą į gyvenamąją aplinką (įvykdymo terminas 2014-02-03).

II etapas. 2.1. Laboratoriniai matavimai. Tikslas identifikuoti konkretų triukšmo šaltinį (įvykdymo terminas 2014-02-13). 2.2. Triukšmo lygio matavimų rezultatų ir rekomendacijų pateikimas (įvykdymo terminas 2014-02-21). 2.3. Priemonių nustatymas ir įgyvendinimo plano sudarymas (įvykdymo terminas 2014-02-28).

25. VRAAD 2014-02-10 rašte Nr. (38-18)-VR-1.7-746, adresuotame VVSC, nurodyta:

„Atsižvelgdami į Jūsų 2013 m. lapkričio 25 d. raštą [...], prašome įvertinti, ar AB „A“ pateiktoje paraiškoje TIPK leidimui Nr. VR-4.7-V-01-36 koreguoti [...] XI skyriuje „Triukšmo sklidimas ir kvapų kontrolė“ pateikti duomenys atitinka faktinę situaciją.“

26. Savivaldybės administracija, atsakydama į pareiškėjo 2013-10-02, 2013-10-07 ir 2013-10-11, 2013-12-18, 2014-01-03 skundus, 2014-02-26 raštu Nr. A51-17496/14(3.3.4.1-EM4) pareiškėją informavo:

„Savivaldybės administracijos Aplinkos ir energetikos departamentas, nagrinėdamas Jūsų prašymus dėl AB „A“ veiklos galimos įtakos gyvenamajai aplinkai, 2013 m. gruodžio 11 d. raštu [Nr.] A51-125441(3.3.4.1-EM4) kreipėsi į AB „A“ ir vadovaujantis minėto įstatymo 22 straipsniu paprašė iki 2013 m. gruodžio 31 d. parengti ir pateikti Savivaldybei triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių planą.

AB „A“ 2013 m. gruodžio 18 d. raštu Nr. 120-Sk/2013-901 informavo Savivaldybės administraciją, kad siekdama nustatyti skleidžiamo triukšmo šaltinį vykdė VVSC nurodymus, tačiau dėl „X keliamų nepagrįstų reikalavimų ir pageidavimų, kuriuos, jo nuomone, AB „A“ turi įgyvendinti tam, kad specialistai galėtų įeiti į gyvenamąsias patalpas ...“, neatliko triukšmo matavimų.

Įvertinę pateiktą informaciją 2014 m. sausio 14 d. raštu Nr. A51-2759/14(3.3.4.1-EM4) pratesėme AB „A“ triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių plano rengimo terminą iki 2014 m. vasario 10 d.

AB „A“ sausio 15 d. raštu Nr. 120-SK/2014-16 pakartotinai informavo Savivaldybės administraciją, kad Jūs 2013 m. gruodžio 12 d. ir 2014 m. sausio 6-10 d. nesutikote įsileisti specialistų į gyvenamojo namo ... patalpas atlikti žemo dažnio garso matavimus.

Savivaldybės administracijos Aplinkos ir energetikos departamentas 2014 m. sausio 17 d. raštu Nr. A51-4605/14(3.3.4.1-4EM4) kreipėmės į Jus ir AB „A“ administraciją dėl suderinimo atlikti žemo dažnio garsų matavimus

AB „A“ 2014 m. vasario 3 d. raštu Nr. 110-SK/2014-38 pateikė Savivaldybės administracijai parengtą technologinio proceso metu kylančio triukšmo mažinimo priemonių planą. Plane numatyti ir triukšmo lygių matavimai, esamos situacijos vertinimas, triukšmo šaltinio nustatymas ir kt. prevencinės priemonės.

AB „A“ 2014 m. vasario 20 d. raštu Nr. 110-SK/2014-60 informavo Savivaldybės administraciją, kad Jūs nesate suderinęs su AB „A“ triukšmo lygio matavimų atlikimo gyvenamosiose patalpose

Informuojame, kad dėl aukščiau išvardintų priežasčių Jūsų prašymų nagrinėjimą nutraukiame.“

27. VVSC, atsakydama VRAAD į 2014-02-10 raštą, 2014-02-27 rašte Nr. 13-17(2.1)-2-2542, nurodė:

„[...] Paraiškos [pastaba: paraiška TIPK leidimui] 44 lentelė yra papildyta duomenimis apie [...], kurios nebuvo įvertintos AB „A“ TIPK leidime Nr. VR-4.7-V-01-36, koreguotame 2013 m. kovo 27 d.“

Skundo tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

Lietuvos Respublikos įstatymai

28. Viešojo administravimo įstatymo:

2 straipsnis „Pagrindinės šio įstatymo sąvokos“ – „15. Skundas – asmens rašytinis kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame nurodoma, kad yra pažeistos jo teisės ar teisėti interesai, ir prašoma juos apginti.“

14 straipsnis „Asmenų prašymų, pranešimų ir skundų nagrinėjimas“ – „3. Asmenų skundai ir pranešimai dėl viešojo administravimo subjekto veiksmų, neveikimo ar administracinių

sprendimų nagrinėjami šio įstatymo trečiajame skirsnyje [*pastaba: Trečiasis skirsnis „Administracinė procedūra“*] nustatyta tvarka. [...].“

19 straipsnis „Administracinė procedūra ir jos dalyviai“ – „1. Administracinė procedūra – pagal šį įstatymą viešojo administravimo subjekto atliekami privalomi veiksmai nagrinėjant asmens skundą ar pranešimą apie viešojo administravimo subjekto veiksmais, neveikimu ar administraciniais sprendimais galimai padarytą asmens, nurodyto skunde ar pranešime, teisių ir teisėtų interesų pažeidimą ir priimant dėl to administracinės procedūros sprendimą.“

34 straipsnis „Administracinės procedūros sprendimo priėmimas“ – „1. Administracinė procedūra baigiama administracinės procedūros sprendimo priėmimu. Asmeniui, dėl kurio pradėta administracinė procedūra, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas raštu pranešama apie priimtą administracinės procedūros sprendimą ir nurodomos faktinės aplinkybės, nustatytos skundo nagrinėjimo metu, teisės aktai, kuriais vadovaujantis priimtas administracinės procedūros sprendimas, ir sprendimo apskundimo tvarka.“

36 straipsnis „Administracinės procedūros sprendimo apskundimas“ – „Asmuo turi teisę apskųsti viešojo administravimo subjekto priimtą administracinės procedūros sprendimą savo pasirinkimu administracinių ginčų komisijai arba administraciniam teismui įstatymų nustatyta tvarka.“

29. **Aplinkos apsaugos įstatymo** (teisės akto redakcija, galiojanti nuo 2013-06-01):

1 straipsnis „Pagrindinės sąvokos“ – „Šiame įstatyme: [...] 10) **poveikio aplinkai vertinimas** – planuojamos ūkinės veiklos galimo poveikio aplinkai nustatymo, apibūdinimo ir vertinimo procesas; [...] 23) **taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas** – rašytinis dokumentas, kuriame, siekiant išvengti pramoninės veiklos sukeltos taršos, ją sumažinti ar pašalinti, nustatoma veiklos sąlygų sistema, apimanti poveikio aplinkos elementams kontrolę, ir kuriuo suteikiama teisė eksploatuoti visą įrenginį, kurą deginantį įrenginį, atliekų deginimo įrenginį, bendro atliekų deginimo įrenginį, atitinkantį aplinkos ministro patvirtintose Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklėse nustatytus kriterijus, arba aplinkos ministro nustatyta tvarka tokio įrenginio dalį ar kelis tokius įrenginius ar jų dalis. Įrenginio, kurą deginančio įrenginio, atliekų deginimo įrenginio, bendro atliekų deginimo įrenginio sąvokas apibrėžia aplinkos ministras; [...].“

30. **Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatymo:**

15 straipsnis „Ginčų nagrinėjimas“ – „1. Ginčai dėl šio įstatymo taikymo, taip pat dėl sprendimų, veiksmų ar neveikimo poveikio aplinkai vertinimo srityje nagrinėjami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka. Suinteresuota visuomenė turi teisę Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą, jeigu mano, kad jos prašymas, pateiktas teisės aktu, reglamentuojančių teisę gauti informaciją apie aplinką, nustatyta tvarka, buvo neteisėtai atmestas, į jį buvo iš dalies ar visiškai netinkamai atsakyta arba į prašymą deramai neatsižvelgta pagal teisės aktus, reglamentuojančius teisę gauti informaciją apie aplinką. [...]. 3. Suinteresuota visuomenė turi teisę Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka kreiptis į teismą dėl viešojo intereso gynimo ginčijant sprendimų, veiksmų ar neveikimo poveikio aplinkai vertinimo srityje materialinį ar procesinį teisėtumą.“

31. **Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo:**

15 straipsnis „Visuomenės sveikatos centrų apskrityse kompetencija“ – „Visuomenės sveikatos centrai apskrityse: [...] 2) pagal asmenų prašymus, pranešimus, skundus vykdo visuomenės sveikatos saugos reglamentų (higienos normų), kurių kontrolė nėra pavesta kitiems viešojo administravimo subjektams, laikymosi kontrolę (valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę) pagal sveikatos apsaugos ministro nustatytą kontroliuojamų sričių sąrašą; [...] 8) vykdo kvapų kontrolę gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose; [...].“

16 straipsnis „Visuomenės sveikatos saugos reglamentas (higienos norma)“ – „1. Privalomuosius higienos normatyvus bei taisykles, reglamentuojančias fizinių ir juridinių asmenų veiklą, nustato Visuomenės sveikatos saugos reglamentas (higienos norma). [...]“

21 straipsnis „Asmenų gyvenamosios aplinkos sauga“ – „1. Saugi asmenų gyvenamoji aplinka užtikrinama šiomis priemonėmis: 1) jonizuojančiosios ir nejonizuojančiosios spinduliuotės, triukšmo, vibracijos, kitų kenksmingų fizikinių veiksnių ribojimas; [...]. 2. Valstybės ir savivaldybių institucijos pagal kompetenciją užtikrina šio straipsnio 1 dalyje numatytų priemonių vykdymą. [...]“

41 straipsnis „Visuomenės sveikatos kontrolė“ – „[...] 3. Viešojo administravimo institucijos vykdo visuomenės sveikatos kontrolę pagal savo kompetenciją, nustatytą teisės aktuose. [...] 5. Valstybinė visuomenės sveikatos saugos kontrolė vykdoma sveikatos apsaugos ministro patvirtinto Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento nustatyta tvarka. [...]“

32. Vietos savivaldos įstatymo:

6 straipsnis „Savarankiškosios savivaldybių funkcijos“ – „Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: 35) savivaldybėms priskirtas triukšmo prevencijos ir triukšmo valstybinio valdymo įgyvendinimas; [...]“

33. Triukšmo valdymo įstatymo:

1 straipsnis „Įstatymo paskirtis“ – „1. Triukšmo valdymo įstatymas nustato triukšmo prevencijos teisinius pagrindus, triukšmo valdymo subjektų teises, pareigas, triukšmo kontrolės ir stebėsenos (monitoringo) tvarką. [...]“

2 straipsnis „Pagrindinės Įstatymo sąvokos“ – „19. **Triukšmas** – nepageidaujami arba žmogui kenksmingi išoriniai garsai, kuriuos sukuria žmonių veikla. [...] 21. **Triukšmo prevencija** – priemonių, mažinančių triukšmo šaltinių įvairovę ir (ar) skaičių, užkertančių kelią viršyti triukšmo ribinius dydžius ir (ar) mažinančių triukšmo šaltinių garso slėgio, galios, stiprumo, energijos lygius, įgyvendinimas. [...] 25. **Triukšmo šaltinio valdytojas** – triukšmo šaltinio savininkas arba kitas asmuo, teisėtai valdantis triukšmo šaltinį. 26. **Triukšmo šaltinis** – bet koks įrenginys ar objektas, kuris kelia (skleidžia) triukšmą. [...]“

3 straipsnis „Pagrindiniai triukšmo valdymo principai ir priemonės“ – „1. Pagrindiniai triukšmo valdymo principai: 1) žmogaus apsauga nuo triukšmo – joks asmuo neturi būti veikiamas tokio lygio triukšmo, dėl kurio kyla pavojus jo gyvybei ir sveikatai; 2) žmogaus gyvenimo kokybės užtikrinimas; [...]. 2. Pagrindinės triukšmo valdymo priemonės: [...]; 4) techninės priemonės triukšmo šaltiniuose (mažesnę triukšmą skleidžiančių šaltinių parinkimas, triukšmo mažinimas šaltinyje, triukšmo mažinimas poveikio vietoje); [...]; 7) triukšmo kontrolė; 8) planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai vertinimas, visuomenės sveikatos saugos ekspertizė, triukšmo poveikio visuomenės sveikatai vertinimas; [...]“

4 straipsnis „Valstybinis triukšmo valdymas“ – „Valstybinį triukšmo valdymą pagal savo kompetenciją įgyvendina: 1) Lietuvos Respublikos Vyriausybė; 2) Lietuvos Respublikos ministerijos (Vidaus reikalų, Sveikatos apsaugos, Aplinkos, Susisiekimo, Žemės ūkio); 3) NETEKO GALIOS [...]; 4) savivaldybių institucijos; 5) Triukšmo prevencijos taryba.“

7 straipsnis „Sveikatos apsaugos ministerijos kompetencija“ – „Sveikatos apsaugos ministerija: [...]; 2) rengia ir, suderinusi su Triukšmo prevencijos taryba, tvirtina triukšmo normas, normatyvus bei triukšmo poveikio visuomenės sveikatai vertinimo norminius dokumentus; 3) nustato pavaldžių viešojo administravimo institucijų kompetenciją triukšmo valdymo srityje ir prižiūri, kaip ji įgyvendinama; [...]“

8 straipsnis „Aplinkos ministerijos kompetencija“ – „Aplinkos ministerija: [...]; 4) įstatymų nustatyta tvarka išduoda leidimus naudoti triukšmą skleidžiančius įrenginius ir vertina, ar šių įrenginių skleidžiamas triukšmas atitinka teisės aktų patvirtintus ribinius dydžius; [...]“

13 straipsnis „Savivaldybių institucijų kompetencija“ – „1. Savivaldybių tarybos: [...]; 2) tvirtina triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisykles; [...]. 2. Savivaldybių vykdomosios

institucijos, kiti pavaldūs viešojo administravimo subjektai: [...]; 9) [...], atlieka triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių vykdymo kontrolę; [...]. 3. Savivaldybių institucijos privalo reikalauti, kad: 1) triukšmo šaltinių valdytojai tikslintų ir keistų triukšmo prevencijos veiksmų planus ir juos įgyvendintų, tikslintų ir keistų triukšmo šaltinių naudojimo trukmę ir konkretų šių šaltinių veiklos pradžios ir pabaigos laiką; [...].“

14 straipsnis „Triukšmo šaltinių valdytojų pareigos ir teisės“ – „1. Triukšmo šaltinių valdytojai, planuojantys savo ūkinėje veikloje naudoti stacionarius triukšmo šaltinius, privalo įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka atlikti triukšmo poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai vertinimą. [...]. 3. Triukšmo šaltinių valdytojai privalo laikytis nustatytų triukšmo ribinių dydžių ir užtikrinti, kad naudojamų įrenginių triukšmo lygis neviršytų vietovei, kurioje naudojami triukšmo šaltiniai, nustatytų triukšmo ribinių dydžių.“

22 straipsnis „Triukšmo kontrolė“ – „[...]. 3. Triukšmo kontrolę atlieka šio įstatymo ir kitų teisės aktų įgalios valstybės ir savivaldybių institucijos. 4. Triukšmo kontrolę atliekančios valstybės ir savivaldybių institucijos teikia asmenims triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimus. Šiuos reikalavimus turi įvykdyti: 1) juridiniai asmenys, užsiimantys gamyba, – ne vėliau kaip per 90 kalendorinių dienų; [...]. 5. Triukšmo kontrolės institucijos šio straipsnio 4 dalies 1, 2 ir 3 punktuose nurodytus terminus motyvuotu triukšmo šaltinių valdytojų prašymu gali pratęsti, bet ne ilgiau kaip pusę atitinkamo termino laiko. 6. Šio straipsnio reikalavimų įgyvendinimo kontrolės tvarką nustato Vyriausybės įgaliota institucija. 7. Triukšmo šaltinių valdytojai, laiku neįvykdę nustatytų reikalavimų, atsako įstatymų nustatyta tvarka. 8. Jei triukšmo prevencijos priemonėms įgyvendinti reikia didelių kapitalinių sąnaudų ir ilgesnio laiko, palyginti su šio straipsnio 4 dalyje nurodytais terminais, triukšmo valdytojai triukšmo mažinimo planus suderina su triukšmo kontrolės institucijomis. 9. Triukšmo šaltinių valdytojams už atsisakymą sudaryti triukšmo mažinimo planą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka panaikinamas leidimo-higienos paso užsiimti ūkine veikla, dėl kurios gali būti viršijami kontroliuojamo triukšmo ribiniai dydžiai, galiojimas.“

27 straipsnis „Triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonės“ – „[...]. 2. Siekdamas apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, kai viršijami triukšmo ribiniai dydžiai, savivaldybių institucijos kartu su Sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliota institucija turi teisę laikinai: 1) apriboti stacionarių triukšmo šaltinių veiklą; 2) taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones; [...].“

Kiti teisės aktai

34. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-03-09 nutarimu Nr. 222 patvirtinto **Valstybinės triukšmo kontrolės tvarkos aprašo:**

1 punktas – „Valstybinės triukšmo kontrolės tvarkos aprašas (toliau vadinama – šis Aprašas) nustato valstybinės triukšmo kontrolės atlikimo ir jos rezultatų įforminimo procedūras.“

2 punktas – „Valstybinė triukšmo kontrolė – tai Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotų institucijų veikla, kuria siekiama užtikrinti Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo [...] ir kitų su triukšmo valdymu susijusių teisės aktų reikalavimų laikymąsi, pasireiškianti teisės aktų pažeidimų prevencija, pažeidimų pašalinimu, reikalavimus pažeidusių asmenų nustatymu ir priemonių pažeidimams pašalinti numatymu.“

5 punktas – „Valstybinė triukšmo kontrolė atliekama: 5.1. neplanine tvarka, [...]; 5.2. planine tvarka [...].“

7 punktas – „Valstybinę triukšmo kontrolę atliekantis valstybės tarnautojas (toliau vadinama – pareigūnas) privalo turėti valstybinę triukšmo kontrolę atliekančios institucijos vadovo pasirašytą pavedimą (toliau vadinama – pavedimas), išskyrus tuos atvejus, kai valstybinė triukšmo kontrolė atliekama neplanine tvarka. [...].“

8 punktas – „Pareigūnas, atvykęs į tikrinamą objektą, informuoja triukšmo šaltinio valdytoją ar jo įgaliotą asmenį, pateikdamas valstybės tarnautojo pažymėjimą ir pavedimą; triukšmo šaltinio valdytojo pateiktame pareigūnų atliekamų patikrinimų registravimo žurnale [...] įrašo valstybinę triukšmo kontrolę vykdančios institucijos pavadinimą, savo vardą ir pavardę, pareigas, patikrinimo tikslą, datą ir pasirašo.“

9 punktą – „Patikrinimo pradžia laikoma data nuo atvykimo į objektą ir užsiregistravimo žurnale. Patikrinimo pabaiga laikoma data, kai su patikrinimo aktu pasirašytinai supažindinamas triukšmo šaltinio valdytojas arba jo įgaliotas asmuo, dalyvavęs patikrinime.“

10 punktą – „Į visas tikrinamo objekto patalpas pareigūnas gali įeiti tik lydimas triukšmo šaltinio valdytojo ar jo įgalioto asmens.“

11 punktą – „Patikrinimų rezultatai įforminami patikrinimo aktu. Su patikrinimo aktu pasirašytinai supažindinamas triukšmo šaltinio valdytojas arba jo įgaliotas asmuo, dalyvavęs patikrinime. [...]“

12 punktą – „Patikrinimo akte nurodomas triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimų įvykdymo terminas. Terminas nustatomas objektyviai atsižvelgiant į tai, kiek laiko reikia nurodytiems reikalavimams įvykdyti, bet šis laikotarpis negali būti ilgesnis už Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 22 straipsnyje numatytus terminus.“

13 punktą – „Valstybinę triukšmo kontrolę vykdančių institucijų reikalavimai privalomi triukšmo šaltinių valdytojams.“

14 punktą – „Valstybinę triukšmo kontrolę vykdančios institucijos, nustačiusios pažeidimus ir pažeidėjus, privalo taikyti jiems įstatymuose ir kituose teisės aktuose numatytas poveikio priemones, užtikrinančias įstatymų ir kitų teisės aktų vykdymą.“

35. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2008-12-04 įsakymu Nr. V-1179 patvirtinto **Pagal asmenų prašymus, pareiškimus, skundus visuomenės sveikatos centrų apskrityse vykdomos visuomenės sveikatos saugos reglamentų (higienos normų), kurių kontrolė nėra pavesta kitoms viešojo administravimo institucijoms, laikymosi kontrolės (valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės) kontroliuojamų sričių sąrašo:**

1 punktą – „Ūkinės komercinės veiklos veiksniai, galintys turėti įtakos visuomenės sveikatai: 1.1. stacionarių triukšmo šaltinių keliamas akustinis triukšmas pagal Lietuvos higienos normą HN 33:2007 „Akustinis triukšmas. Triukšmo ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose bei jų aplinkoje“, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2007 m. liepos 2 d. įsakymu Nr. V-555 [...]; 1.3. visą žmogaus kūną veikianti vibracija pagal Lietuvos higienos normą HN 50:2003 „Visą žmogaus kūną veikianti vibracija: didžiausi leidžiami dydžiai ir matavimo reikalavimai gyvenamuosiuose bei visuomeniniuose pastatuose“, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. V-791 [...]; 1.7. infragarsas ir žemo dažnio garsas pagal Lietuvos higienos normą HN 30:2009 „Infragarsas ir žemo dažnio garsai: ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose“, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2009 m. kovo 13 d. įsakymu Nr. V-190 [...].“

36. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010-10-28 įsakymu Nr. V-946 patvirtinto **Tiesioginės valstybinės visuomenės sveikatos saugos kontrolės reglamento:**

2 punktą – „Visuomenės sveikatos centrai apskrityse (toliau – teritorinės įstaigos) (bendrai vadinamos kontrolės institucijos) vykdo kontrolę Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo [...] 15 straipsnio 1, 2, 5, 7 ir 8 punktuose nurodytuose objektuose (toliau – objektai).“

13 punktą – „Kontrolės rūšys: [...]. 13.2. Grįžtamoji kontrolė (neplaninis patikrinimas), kuri atliekama, kai kontroliuojamas ankstesnio patikrinimo metu nustatytų visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų pašalinimas ir kontrolę vykdančių pareigūnų nurodymų vykdymas. 13.3. Operatyvioji kontrolė (neplaninis patikrinimas), kuri atliekama: 13.3.1. gavus kito kompetentingo viešojo administravimo subjekto rašytinį motyvuotą prašymą ar pavedimą atlikti objekto patikrinimą ar kitos valstybės kompetentingos institucijos prašymą; 13.3.2. turint informacijos ar kilus pagrįstų įtarimų dėl objekto veiklos, kuri gali prieštarauti visuomenės sveikatos saugą reglamentuojantiems teisės aktams ar jų neatitikti; 13.3.3. jeigu operatyviosios kontrolės atlikimo pagrindą nustato įstatymas ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės priimtas teisės aktas.“

49 punktą – „Laboratorinius tyrimus (matavimus) atlieka Laboratorija.“

65 punktą – „Kontrolės metu nustatčius visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimų, esant administracinio teisės pažeidimo požymiams, surašomas [...] administracinio teisės pažeidimo protokolas. [...]“

37. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2006-07-18 įsakymu Nr. V-641 patvirtinto **Triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimų vykdymo kontrolės tvarkos aprašo:**

4 punktą – „Triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimų vykdymo kontrolę vykdo triukšmo kontrolės institucija, nurodžiusi triukšmo šaltinių valdytojui įgyvendinti triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones.“

5 punktą – „Pasibaigus triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimų įvykdymo terminui, triukšmo šaltinių valdytojas, kuriam buvo nurodyta įgyvendinti triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones, per 3 darbo dienas privalo raštu pranešti triukšmo kontrolės institucijai apie nurodymų įvykdymo rezultatus.“

6 punktą – „Triukšmo kontrolės institucija ne vėliau kaip per mėnesį nuo nurodyto triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimų įvykdymo termino pabaigos patikrina (atlikdama pakartotinį patikrinimą), ar įvykdyti triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimai.“

7 punktą – „Pakartotinis patikrinimas atliekamas vadovaujantis Valstybinės triukšmo kontrolės tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. kovo 9 d. nutarimu Nr. 222, bei kitų teisės aktų nuostatomis.“

8 punktą – „Pakartotinis patikrinimas gali būti neatliekamas, jeigu triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimų įvykdymas yra pagrindžiamas triukšmo šaltinio valdytojo per šio Tvarkos aprašo 5 punkte nurodytą terminą pateiktais dokumentais.“

9 triukšmas – „Triukšmo kontrolės institucijos už triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimų nevykdymą taiko įstatymuose ir kituose teisės aktuose numatytas poveikio priemones.“

38. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010-10-04 įsakymu Nr. V-885 patvirtintos **Kvapų kontrolės gyvenamosios aplinkos ore taisyklių:**

3 punktą – „Kvapų kontrolė atliekama gavus asmens (asmenų) prašymą, pareiškimą, skundą, kuriame asmuo (asmenys) skundžiasi iš ūkinėje komercinėje veikloje naudojamų stacionarių taršos šaltinių sklaidžiamais kvapais gyvenamosios aplinkos ore (toliau – skundas).“

6 punktą – „Skunde pareiškėjas turi nurodyti šiuos duomenis: 6.1. pareiškėjo vardą, pavardę, gyvenamosios vietos adresą ir kontaktinius duomenis; 6.2. ūkinės komercinės veiklos, kurioje naudojami stacionarūs taršos šaltiniai sklaidžia kvapą gyvenamosios aplinkos ore, vykdytojo pavadinimą, veiklos vykdymo adresą; 6.3. kvapo pobūdį bei laiką, kada jaučiamas kvapas, kada jis intensyviausias ir laiką, kada pareiškėjas siūlo atlikti kvapo kontrolę.“

7 punktą – „Skundą nagrinėjanti institucija, gavusi pareiškėjo skundą, neatitinkantį Taisyklių 6 punkte nurodytų reikalavimų, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas raštu pasiūlo pareiškėjui pateikti trūkstamą informaciją ir nurodo, kad skundas bus nagrinėjamas tik gavus trūkstamą informaciją.“

39. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002-02-27 įsakymu Nr. 80 patvirtintų **Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, atnaujinimo ir panaikinimo taisyklių** (teisės akto redakcija, galiojanti nuo 2013-01-07 ir galiosianti iki 2014-07-01):

76 punktą – „Informaciją, susijusią su Leidimo išdavimu ar atnaujinimu, taip pat Leidimų duomenų bazėse kaupiamus duomenis RAAD, pareiškėjo prašymu, pateikia įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.“

87 punktą – „Veiklos vykdytojas, suinteresuota visuomenė, taip pat nevyriausybines organizacijas, skatinančios aplinkos apsaugą ir atitinkančios reikalavimus pagal Lietuvos

Respublikos teisę, kiti suinteresuoti asmenys nuo sprendimo priimti paraišką arba sprendimo nepriimti paraiškos dienos gali apskųsti RAAD sprendimus ir veiksmus ar neveikimą, susijusius su paraiškos priėmimu, Leidimo išdavimu, atnaujinimu, koregavimu arba panaikinimu, įskaitant visuomenės dalyvavimą, teismui įstatymų nustatyta tvarka.“

40. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013-07-15 įsakymu Nr. D1-528 patvirtintų **Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių** (teisės akto redakcija, galiojanti nuo 2013-07-19):

13 punktas – „AAA išduoda, keičia leidimą, naikina jo galiojimą, peržiūri leidimo sąlygas. Leidimo sąlygų laikymosi kontrolę, išskyrus triukšmo ir kvapų sklidimo kontrolę, vykdo RAAD, kurio veiklos teritorijoje yra įrenginys (jo dalis ar keli įrenginiai ar jų dalys, kuriems yra išduotas leidimas).“

123 punktas – „AAA savo interneto svetainėje ne vėliau kaip per 3 darbo dienas paskelbia išduotų ar pakeistų leidimų elektronines versijas ir informaciją apie leidimų galiojimo panaikinimą.“

124 punktas – „Veiklos vykdytojas, suinteresuotoji visuomenė, taip pat nevyriausybinės organizacijos, skatinančios aplinkos apsaugą ir atitinkančios reikalavimus pagal Lietuvos Respublikos teisę, kiti suinteresuoti asmenys nuo AAA sprendimo priimti paraišką arba sprendimo nepriimti paraiškos dienos gali apskųsti AAA sprendimus ir veiksmus ar neveikimą, susijusius su paraiškos priėmimu, leidimo išdavimu, pakeitimu arba galiojimo panaikinimu, įskaitant visuomenės dalyvavimą, teismui įstatymų nustatyta tvarka.“

Vietos savivaldos teisės aktai

41. Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2007-09-12 sprendimu (su vėlesniais pakeitimais) Nr. 1-211 patvirtintų **Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių**:

2 punktas – „Taisyklės nustato triukšmo prevencijos Vilniaus miesto viešosiose vietose teisinius pagrindus, triukšmo valdymo subjektų teises, pareigas ir triukšmo kontrolės tvarką.“

4 punktas – „Triukšmas – nepageidaujami arba žmogui kenksmingi išoriniai garsai, kuriuos sukuria žmonių veikla.“

5 punktas – „Triukšmo šaltinis – bet koks įrenginys ar objektas, kuris kelia (skleidžia) triukšmą.“

7 punktas – „Triukšmo šaltinio valdytojas – triukšmo šaltinio savininkas arba kitas asmuo, teisėtai valdantis triukšmo šaltinį.“

8 punktas – „Triukšmas pagal kilmę yra: 8.1. gamybinis-komercinis – įmonių technologinių įrenginių, pastatų inžinerinių įrengimų keliamas triukšmas bei triukšmas, atsirandantis iš pastatų aptarnavimo veiklos (ventiliacijos, kondicionavimo įrenginiai, mėsmalės, šilumos punktai, transformatorinės ir panašiai); [...].“

15 punktas – „Siekdama apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, kai viršijami triukšmo ribiniai dydžiai, Vilniaus miesto savivaldybės administracija (toliau – Savivaldybės administracija) kartu su Vilniaus visuomenės sveikatos centru turi teisę laikinai: [...]; 15.2. apriboti stacionarių triukšmo šaltinių veiklą; 15.3. taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones.“

16 punktas – „Triukšmo šaltinių skleidžiamo triukšmo matavimai atliekami standartizacijos norminių dokumentų nustatyta tvarka. [...].“

20 punktas – „Triukšmo šaltinių valdytojai privalo laikytis nustatytų triukšmo ribinių dydžių ir užtikrinti, kad naudojamų įrenginių triukšmo lygis neviršytų vietovei, kurioje naudojami triukšmo šaltiniai, nustatytų triukšmo ribinių dydžių.“

37 punktas – „Savivaldybės administracija privalo reikalauti, kad triukšmo šaltinių valdytojai tikslintų ir keistų triukšmo šaltinių naudojimo trukmę ir konkretų šių šaltinių veiklos pradžios ir pabaigos laiką.“

40 punktas – „Savivaldybės administracija, gavusi rašytinę ar žodinę informaciją apie gamybinį-komercinį triukšmą: 40.1. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo nustatyta tvarka kreipiasi į Vilniaus visuomenės sveikatos centrą, pateikia gautos rašytinės

informacijos kopiją ir prašo tarnybinės pagalbos įvertinant gamybinio-komercinio triukšmo lygį; 40.2. Vilniaus visuomenės sveikatos centras pareikalauja, kad triukšmo šaltinio valdytojas taikytų triukšmo mažinimo priemones ir kontroliuoja, kaip šios priemonės įgyvendinamos; 40.3. Vilniaus visuomenės sveikatos centras informaciją apie atliktus triukšmo lygio matavimus, užfiksuotus administracinius teisės pažeidimus, taikytas triukšmo mažinimo priemones ir jų vykdymą nedelsiant nusiunčia Savivaldybės administracijai; 40.4. Savivaldybės administracija, gavusi informaciją apie užfiksuotus administracinius teisės pažeidimus, pareikalauja, kad triukšmo šaltinių valdytojais taikytų triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones, tikslintų ir keistų triukšmo šaltinių naudojimo trukmę ir konkretų šių šaltinių veiklos pradžios ir pabaigos laiką bei nustato reikalavimo įvykdymo terminą; 40.5. jei per nurodytą terminą Savivaldybės administracijos reikalavimas, nurodytas taisyklių 40.4 punkte, nėra įvykdomas, pradedama administracinio teisės pažeidimo bylos teiseną dėl Triukšmo valdymo įstatymo ir taisyklių pažeidimo; 40.6. jei įsiteisėjus nutarimui administracinio teisės pažeidimo byloje dėl triukšmo šaltinio valdytojo nubaudo už Triukšmo valdymo įstatymo ar taisyklių pažeidimą vis dar nėra įvykdyti nurodyti reikalavimai, Savivaldybės administracija nurodo laikinai apriboti stacionaraus triukšmo šaltinio veiklą arba taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones; 40.7. triukšmo šaltinio valdytojui nevykdant Savivaldybės administracijos nurodymo laikinai apriboti stacionaraus triukšmo šaltinio veiklą ar taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones, Savivaldybės administracija kreipiasi į Vilniaus miesto apylinkės prokuratūrą, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, būtų ginamas viešasis interesas bei pradedamas triukšmo šaltinio valdytojo veiklos tyrimas.

47 punktas – „Triukšmo šaltinių valdytojais privalo per nustatytą terminą įvykdyti Savivaldybės administracijos, Vilniaus visuomenės sveikatos centro, Sveikatos apsaugos ministerijos ar kito viešojo administravimo subjekto nustatytus reikalavimus. Jeigu reikalavimai per nustatytą terminą neįvykdomi, triukšmo šaltinio valdytojas atsako pagal Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksą.“

Lietuvos Respublikos teismų praktika

42. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004-12-13 išvada byloje Nr. 51/01-26/02-19/03-22/03-26/03-27/03:

„[...] Konstitucinis Teismas 2004-07-01 nutarime konstatavo, kad Konstitucijoje yra įtvirtintas atsakingo valdymo principas. Konstitucinis Teismas taip pat yra konstatavęs, kad valdžios atsakomybė visuomenei – teisinės valstybės principas, kuris įtvirtintas Konstitucijoje nustačius, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, [...] teisės aktuose reglamentuojant piliečių prašymų ir skundų nagrinėjimo procedūrą ir kt. (Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d. nutarimas).“

Seimo kontrolierių pažymos

43. 2009-09-10 pažymoje Nr. 4D-2009/4-513, be kita ko, konstatuota:

„[...] nagrinėjant pareiškėjų skundus, gana dažnai tenka konstatuoti, kad asmens skundas ar prašymas išnagrinėtas neišsamiai, t. y. kad asmeniui nepateikiama visa prašoma informacija, neatsakoma į visus keliamus klausimus arba pateikiama neteisinga (klaidinanti) ar su pareiškėjo prašymu (skundu) iš esmės nesusijusi informacija.

Būtina paminėti, kad teisės aktuose konkrečios nuostatos, įpareigojančios viešojo administravimo institucijas pateikti asmeniui išsamų atsakymą, t. y. išsamiai atsakyti į visus keliamus klausimus, pateikti tikslią (teisingą) ir su asmens prašymu (skundu) susijusią informaciją, nėra. Taigi susiduriama su tokia situacija, kad, nors asmeniui pateiktas atsakymas ir neišsamus, tačiau nėra galimybės nurodyti, kokią konkrečią nuostatą, pateikdama neišsamų atsakymą, viešojo administravimo institucija pažeidė (tenka vadovautis bendraisiais principais ar kitu būdu išvesti institucijos pareigą pateikti išsamų atsakymą).

Taigi svarstyтина, ar teisės aktuose nevertėtų nustatyti konkretaus įpareigojimo viešojo administravimo institucijoms, išnagrinėjus asmenų prašymus ar skundus, pateikti išsamius atsakymus. [...].

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsniu, Seimo kontrolierius siūlo: [...]; Vidaus reikalų ministerijai – dėl teisės aktų tobulinimo – apsvarstyti ir pateikti savo nuomonę dėl galimybės atitinkamame teisės akte įtvirtinti imperatyvų reikalavimą viešojo administravimo institucijoms, išnagrinėjus asmenų prašymus ar skundus (pranešimus), pateikti išsamius atsakymus, t. y. atsakyti į visus keliamus klausimus, pateikti visą prašomą (neklaidinančią ir su prašymu ar skundu (pranešimu) tiesiogiai susijusią) informaciją; [...].“

Vidaus reikalų ministerijos 2009-10-07 rašte Nr. 1D-7482(31), atsakant į Seimo kontrolieriaus pateiktus pasiūlymus, buvo nurodyta:

„[...] Šiuo metu [*pastaba: Viešojo administravimo*] įstatyme nėra numatyta pareiga viešojo administravimo subjektams, pranešant asmeniui apie priimtą administracinės procedūros sprendimą, nurodyti visas faktines aplinkybes, nustatytas skundo (pranešimo) nagrinėjimo metu, ir visus teisės aktus, kuriais vadovaujantis priimamas administracinės procedūros sprendimas. Pritardama [...] siūlymui, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija siūlys ateityje rengiant Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo pakeitimus įtvirtinti jame minėtą pareigą.“

44. 2010-05-12 pažymoje Nr. 4D-2009/4-1502, be kita ko, konstatuota:

„[...] Minėta, kad Seimo kontrolierius jau kėlė klausimus dėl išsamumo reikalavimų įtvirtinimo pateikiant atsakymus į asmenų prašymus ir skundus [...]. Nors Vidaus reikalų ministerija šiuo klausimu jau pasisakė, tačiau atsižvelgiant į šio skundo tyrimo metu nustatytas aplinkybes, būtina detaliau paaiškinti Seimo kontrolieriaus poziciją, pateikti papildomus pasiūlymus ir paraginti Vidaus reikalų ministeriją parengti atitinkamų teisės aktų projektus. [...].

Diskusijų nekyla dėl to, jog Viešojo administravimo įstatyme iš tiesų nenustatyta jokia pareiga viešojo administravimo subjektams, išnagrinėjusiems asmenų skundus, pateikti asmenims kuo išsamesnius (atsakant į visus skunde keliamus klausimus) atsakymus (sprendimus). Vidaus reikalų ministerija sutiko, kad Viešojo administravimo įstatyme nėra „numatyta pareiga viešojo administravimo subjektams, pranešant asmeniui apie priimtą administracinės procedūros sprendimą, nurodyti visas faktines aplinkybes, nustatytas skundo (pranešimo) nagrinėjimo metu, ir visus teisės aktus, kuriais vadovaujantis priimamas administracinės procedūros sprendimas“. Seimo kontrolieriaus nuomone, šie reikalavimai gali būti siejami su Viešojo administravimo įstatymo 8 straipsnyje įtvirtintais reikalavimais individualiems administraciniam aktams (tarp jų yra reikalavimas pagrįsti aktą „objektyviais duomenimis (faktais) ir teisės aktų normomis“. Taigi būtų galima teigti, kad pareiga „nurodyti visas faktines aplinkybes“ ir „visus teisės aktus“ įstatyme įtvirtinta. Tačiau reikalavimo pateikti išsamų atsakymą įstatyme nenustatyta. Išsamumo kriterijus visų pirma turėtų būti suvokiamas kaip pareiga viešojo administravimo subjektui argumentuotai atsakyti į visus skunde keliamus klausimus (prašymus) ar skundo teiginius (jeigu konkretūs klausimai nesuformuluoti). Dažnai pasitaiko atveju, kai asmeniui, nurodant visas nustatytas faktines aplinkybes ir reikiamus teisės aktus, yra atsakoma tik, pavyzdžiui, į vieną skunde iškeltą klausimą, o kiti klausimai nenagrinėjami. Tokiu atveju tenka konstatuoti, kad atsakymas nėra išsamus (nepaisant to, kad dalis atsakymo atitinka individualiam administraciniam aktui nustatytus reikalavimus). Taigi tiesioginis išsamumo kriterijaus (principo) nustatymas sudarytų galimybę vykdyti efektyvesnę teisės į gerą viešąjį administravimą kontrolę, o pačios viešojo administravimo institucijos būtų aiškiai ir nedviprasmiškai įpareigosotos rengti išsamius atsakymus (sprendimus).“

45. 2013-03-13 pažymoje Nr. 4D-2012/4-1611 pateikta rekomendacija:

„Lietuvos Respublikos Vyriausybei – Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymą papildyti nuostata dėl išsamumo kriterijaus (principo) nustatymo.“

Vidaus reikalų ministerijos 2013-04-08 rašte Nr. 1D-3584(31), atsakant į Seimo kontrolieriaus pateiktus siūlymus, nurodyta:

„Iš esmės pritardama Seimo kontrolieriaus minėtai rekomendacijai, Vidaus reikalų ministerija, rengdama konsoliduotą viešojo administravimo įstatymo pakeitimo projektą, siūlys papildyti šį įstatymą nuostata dėl išsamumo kriterijaus (principo) nustatymo. Manome, kad toks teisinis reguliavimas įpareigotų viešojo administravimo institucijas ir įstaigas rengti argumentuotus,

išsamius atsakymus į visus asmens prašyme, skunde (pranešime) suformuluotus klausimus.“

Tyrimo išvados

46. Atsižvelgiant į pareiškėjo skundo turinį ir skundo tyrimo metu nustatytas aplinkybes, išvados pateikiamos šiais aspektais:

46.1. dėl AM pareigūnų veiksmų, nagrinėjant pareiškėjo skundus taršos kontrolės klausimais;

46.2. dėl SAM pareigūnų veiksmų, nagrinėjant pareiškėjo skundus triukšmo ir kvapų kontrolės klausimais;

46.3. dėl VVSC ir Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų, nagrinėjant pareiškėjo skundus triukšmo kontrolės klausimais.

Dėl AM pareigūnų veiksmų, nagrinėjant pareiškėjo skundus taršos kontrolės klausimais

47. Atsižvelgus į tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 2, 7-10 punktai) ir išanalizavus pažymoje nurodytą teisinį reglamentavimą, konstatuotina:

pareiškėjo kreipimaisi į AM pagal savo turinį vertintini kaip skundai, taigi jų nagrinėjimui turėjo būti taikoma Viešojo administravimo įstatyme įtvirtinta skundų nagrinėjimo procedūra ir dėl skundų turėjo būti priimti administracinės procedūros sprendimai, nurodant faktines aplinkybes, nustatytas skundų nagrinėjimo metu, teisės aktus, kuriais vadovaujantis priimti administracinės procedūros sprendimai, ir sprendimų apskundimo tvarka;

tačiau:

1) AAA, kuriai AM pavedė atsakyti į pareiškėjo skundus, atsakymas nėra pakankamai išsamus: pavyzdžiui, nenagrinėtos aplinkybės dėl „siunčiamų laiškų ir negautų atsakymų“ iš VRAAD „dėl prašomų patikrinimų, ekspertizių dėl PAV projektų teisėtumo, teisingumo ir TIPK leidimo išdavimo teisėtumo, teisingumo“, dėl AB „A“ galimai vykdomos apgaulės atliekant valstybinę kontrolę, dėl torsioninio spinduliavimo, dėl „užmaskuotų“ PAV projektų pavadinimų; dėl PAV projektų, kuomet, kaip teigia pareiškėjas, „išskirsčius projektus pagal atskirus gamybinius pastatus ir darant taip vertinimą yra neteisingai prognozuojami pavojai, grėsmės dėl taršų“, dėl to, kad, kaip teigia pareiškėjas, „visumos neįvertina TIPK leidimai, nes remiasi atskirais PAV projektais“, dėl „Vilniaus gamtos apsaugos agentūros atsakymo, kad „išgarinamas vanduo“.

Atsakyme paminėta, kad 2013-04-11 buvo organizuotas pasitarimas su VRAAD vadovybe ir AB „A“ aplinkos apsaugą vykdančiais kontrolę pareigūnais, tačiau nenurodyta, kokie klausimai buvo svarstyti pasitarimo metu, kokie sprendimai buvo priimti;

2) VRAAD, kuris, kaip matyti iš AAA 2013-04-17 atsakymo pareiškėjui turinio, turėjo papildomai informuoti pareiškėją apie atliktą „laboratorinių tyrimų ir patikrinimų rezultatus“, atsakymas taip pat nėra išsamus: pavyzdžiui, nors AAA rašte buvo teigiama, kad oro mėginiai teršalų nustatymui buvo paimti 2013 m. balandžio mėn., tačiau VRAAD atsakyme pareiškėjas neinformuotas apie šio patikrinimo rezultatus, o pateikta informacija apie 2013-05-14 atlikto patikrinimo rezultatus. Pažymėtina, kad nėra nurodyta atsakymo apskundimo tvarka.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad pareiškėjui nebuvo atsakyta į visus jo keliamus klausimus, nebuvo vykdomi Viešojo administravimo įstatymo 34 ir 36 straipsnių nuostatose numatyti reikalavimai (pažymos 28 punktas), taigi, buvo pažeista pareiškėjo teisė į tinkamą viešąjį administravimą, todėl Seimo kontrolierius šią skundo dalį pripažįsta pagrįsta.

Dėl SAM pareigūnų veiksmų, nagrinėjant pareiškėjo skundus triukšmo ir kvapų kontrolės klausimais

48. Atsižvelgus į tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 2, 11, 12 punktai) ir išanalizavus pažymoje nurodytą teisinį reglamentavimą, konstatuotina:

pareiškėjo kreipimaisi į SAM pagal savo turinį vertintini kaip skundai, taigi jo nagrinėjimui turėjo būti taikoma Viešojo administravimo įstatyme įtvirtinta skundų nagrinėjimo procedūra ir dėl skundo turėjo būti priimtas administracinės procedūros sprendimas, nurodant faktines aplinkybes, nustatytas skundo nagrinėjimo metu, teisės aktus, kuriais vadovaujantis priimtas administracinės procedūros sprendimas, ir sprendimo apskundimo tvarka;

tačiau:

SAM atsakymas nėra pakankamai išsamus: pavyzdžiui, nėra atsakyta, „kodėl pradėtas antras tyrimas dėl triukšmo praėjus 1-2 mėn. nuo pirmo [...] užbaigimo“, kodėl VVSC „tyrimas nesuprantamai vilkinamas“; nors atsakyme nurodyta, kad SAM Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijai pateikė siūlymus, kaip efektyviai spręsti kvapų kontrolės gyvenamojoje aplinkoje klausimus, tačiau nepaaiškinta, kokie tie siūlymai; nors atsakyme nurodyta, kad „matavimo vietoje galutinis matavimų protokolai negali būti parengtas“, tačiau neatsakyta į pareiškėjo klausimą, kodėl matavimo metu „prašoma pasirašyti ant beveik tuščių blankų, kur yra įrašyti failų pavadinimai, bet nežinomas joks rezultatas“, nes „galimas rezultatų taisymas“. Pažymėtina, kad nėra nurodyta atsakymo apskundimo tvarka.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad pareiškėjui nebuvo išsamiai atsakyta į visus jo keliamus klausimus, nebuvo vykdomi Viešojo administravimo įstatymo 34 ir 36 straipsnių nuostatose numatyti reikalavimai (pažymos 28 punktą), taigi, buvo pažeista pareiškėjo teisė į tinkamą viešąjį administravimą, todėl Seimo kontrolierius šią skundo dalį pripažįsta pagrįsta.

49. Seimo kontrolierius, atsižvelgdamas į pažymos 47 ir 48 punktuose išdėstytas tyrimo išvadas ir į pažymos 43 ir 45 punktuose nurodytą Seimo kontrolieriaus darbo praktiką, sprendžia, kad tikslinga Lietuvos Respublikos Vyriausybei dar kartą siūlyti imtis efektyvių veiksmų dėl Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo papildymo nuostata dėl išsamumo kriterijaus (principo) nustatymo.

Dėl VVSC ir Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų, nagrinėjant pareiškėjo skundus triukšmo kontrolės klausimais

50. Esminė pareiškėjo nurodoma problema yra susijusi su triukšmo lygio pareiškėjo gyvenamojoje aplinkoje viršijimu ir su triukšmo mažinimo priemonių planu, kurį privalėjo parengti ir įgyvendinti AB „A“, kontrole, todėl Seimo kontrolierius šios skundo dalies tyrimo metu analizavo, ar VVSC ir Savivaldybės administracija ėmėsi pakankamų priemonių, siekdami kuo operatyviau išspręsti pareiškėjui aktualią triukšmo problemą. Atsižvelgus į tyrimo metu nustatytas aplinkybes (pažymos 2, 12-27 punktai) ir išanalizavus pažymoje nurodytą teisinį reglamentavimą, darytinos toliau nurodytos išvados.

50.1. Tyrimo metu nustatyta, kad VVSC 2013-09-13 pranešė Savivaldybės administracijai apie nustatytus Lietuvos higienos normos HN 30:2009 viršijimus ir prašė pagal kompetenciją imtis Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 27 straipsnio 2 dalyje nurodytų triukšmo prevencijos veiksmų (pažymos 12 punktą). Savivaldybės administracija 2013-09-26 įpareigojo AB „A“ „skubos tvarka įgyvendinti prevencines priemones, užtikrinančias gyvenamosios aplinkos kokybę“ (pažymos 13 punktą).

VVSC 2013-11-07 patikrinimo akte, be kita ko, konstatavo, kad AB „A“ veikla įtakoja fizikinę taršą: nustatyti žemo dažnio garso lygiai, veikiant AB „A“ technologinei įrangai, viršijo leistinus ribinius dydžius, kad TIPK leidimo „44.2 lentelėje pateiktoje duomenų apie triukšmo šaltinius suvestinėje nėra įvertinti visi triukšmo šaltiniai (nėra [...] mašinų), taip pat nėra vertintas garso lygis oktavinėse dažnių juostose, 43 lentelėje pateikti garso slėgio lygiai tik ... gatvėje esančių ... gyvenamųjų namų aplinkoje ir nevertinti garso slėgio lygiai ... g. esančių gyvenamųjų namų aplinkoje“ ir AB „A“ nurodė „parengti triukšmo mažinimo planą, jame numatant konkrečias įrodymais pagrįstas triukšmą mažinančias priemones bei jų įgyvendinimui numatomus pagrįstus terminus“ ir jį VVSC pateikti iki 2013-12-20 (terminas pratęstas iki 2014-02-03) (pažymos 15 punktą).

VVSC 2013-11-28 informavo Savivaldybės administraciją, kad „VVSC AB „A“ atsakingam asmeniui už higienos norminio akto pažeidimus surašė administracinio teisės pažeidimo protokolą su administraciniu nurodymu“ ir prašė Savivaldybės „teisės aktų nustatyta tvarka spręsti klausimą dėl triukšmo prevencijos AB „A“ [...] veiklos metu bei efektyvaus susidariusios situacijos sprendimo“ (pažymos 16 punktas).

Savivaldybės administracija 2013-12-09 įpareigojo AB „A“ iki 2013-12-31 (terminas vėliau pratęstas iki 2014-02-10) parengti ir Savivaldybei pateikti triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių planą (pažymos 17 punktas).

AB „A“ 2014-02-03 pateikė VVSC ir Savivaldybės administracijai „technologinio proceso metu kylančio triukšmo mažinimo priemonių planą“ (pažymos 22-24 punktai).

Tuo metu kai buvo surašoma pažyma, kalbantys telefonu su VVSC pareigūnais, nebuvo gauta duomenų, kad VVSC, gavusi AB „A“ „technologinio proceso metu kylančio triukšmo mažinimo priemonių planą“, būtų ėmusis konkrečių veiksmų.

Savivaldybės administracija 2014-02-26 pareiškėją informavo, kad, atsižvelgdama į tai, kad jis nesuderino su AB „A“ triukšmo lygio matavimų atlikimo jo gyvenamosiose patalpose, pareiškėjo prašymų nagrinėjimą nutraukia (pažymos 26 punktas).

VVSC 2014-02-27 VRAAD nurodė, kad „Pareiškos [*pastaba: paraiška TIPK leidimui*] 44 lentelė yra papildyta duomenimis apie tris [...] mašinas ([...]), kurios nebuvo įvertintos AB „A“ TIPK leidime Nr. VR-4.7-V-01-36, koreguotame 2013 m. kovo 27 d.“ (pažymos 27 punktas).

50.2. Vadovaujantis Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių nuostatomis (pažymos 41 punktas), Savivaldybės administracija, gavusi informaciją apie užfiksuotus administracinius teisės pažeidimus, pareikalauja, kad triukšmo šaltinių valdytojai taikytų triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones, tikslintų ir keistų triukšmo šaltinių naudojimo trukmę ir konkretų šių šaltinių veiklos pradžios ir pabaigos laiką bei nustato reikalavimo įvykdymo terminą. Nagrinėjamu atveju, Savivaldybės administracija gavo iš VVSC informaciją apie užfiksuotus administracinius teisės pažeidimus ir įpareigojo AB „A“ parengti bei Savivaldybei pateikti triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių planą.

AB „A“ pateikė Savivaldybės administracijai triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių planą, kuriame, Savivaldybės teigimu, „numatyti ir triukšmo lygių matavimai, esamos situacijos vertinimas, triukšmo šaltinio nustatymas ir kt. prevencinės priemonės“. Tačiau, ar šį planą galima vertinti kaip triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių planą, kyla pagrįstų abejonų. Visų pirma, minėtame plane tik planuojama vertinti esamą situaciją dėl triukšmo, atlikti matavimus, nustatyti konkretų triukšmo šaltinį, nustatyti priemones ir pan. (pažymos 24 punktas), Visų antra, AB „A“ plane nenumatė konkrečių įrodymais pagrįstų triukšmą mažinančių priemonių, kaip to reikalavo VVSC 2013-11-07 patikrinimo akte. Taigi, Seimo kontrolieriaus nuomone, toks AB „A“ „technologinio proceso metu kylančio triukšmo mažinimo priemonių planas“ negalėtų būti suprantamas kaip triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių planas.

Savivaldybės administracija vietoje to, kad įpareigotų AB „A“ pateikti tokį triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių planą, kuriame būtų nurodyti konkretūs veiksmai ir priemonės triukšmui mažinti, motyvuodama vien tik tuo, kad pareiškėjas nesuderino su AB „A“ triukšmo lygio matavimų atlikimo pareiškėjo gyvenamosiose patalpose, nesivadovaudama jokių teisiniu pagrindu, pareiškėjo skundų dėl triukšmo tyrimą nutraukė. VVSC, kaip jau buvo minėta pirmiau, konkrečių veiksmų, gavusi AB „A“ „technologinio proceso metu kylančio triukšmo mažinimo priemonių planą“, tuo metu, kai buvo surašoma pažyma, taip pat nebuvo ėmusis.

Seimo kontrolierius, vertindamas Savivaldybės administracijos veiksmus, daro išvadą, kad priemonės, kurių ėmėsi Savivaldybės administracija, nebuvo pakankamos. Vietos savivaldos įstatyme savivaldybės institucijoms yra priskirtos savarankiškos funkcijos triukšmo prevencijos ir triukšmo valstybinio valdymo įgyvendinimo higienos taisyklių laikymosi kontrolės organizavimo srityse. Vadovaujantis šiais įgaliojimais bei siekiant užtikrinti, kad būtų laikomasi Triukšmo valdymo įstatyme įtvirtintų pagrindinių triukšmo valdymo principų, Savivaldybės administracija turi teisę, jei jos reikalavimai nėra vykdomi, pradėti administracinio teisės pažeidimo bylos teiseną dėl Triukšmo valdymo įstatymo ir Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių pažeidimo; jei

įsiteisėjus nutarimui administracinio teisės pažeidimo byloje dėl triukšmo šaltinio valdytojo nubaudimo už Triukšmo valdymo įstatymo ar Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių pažeidimą vis dar nėra įvykdyti nurodyti reikalavimai, Savivaldybės administracija turi nurodyti laikinai apriboti stacionaraus triukšmo šaltinio veiklą arba taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones; triukšmo šaltinio valdytojui nevykdant Savivaldybės administracijos nurodymo laikinai apriboti stacionaraus triukšmo šaltinio veiklą ar taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones, Savivaldybės administracija turi kreiptis į Vilniaus miesto apylinkės prokuratūrą, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, būtų ginamas viešasis interesas bei pradedamas triukšmo šaltinio valdytojo veiklos tyrimas (pažymos 41 punktas).

Seimo kontrolierius, pažymi, kad netoleruotina tokia situacija, kai ilgą laiką tarpą VVSC ir Savivaldybės administracija neranda pareiškėjo skunduose nurodytos problemos tinkamo ir efektyvaus sprendimo būdo, o pareiškėjo teisės į ramią ir saugią aplinką yra nuolat pažeidžiamos. Seimo kontrolieriaus nuomone, tuo atveju, jeigu triukšmo šaltinis nėra nustatytas, jį nustatyti turi valstybės ir/ar savivaldybių institucijos galimai kartu su AB „A“, prireikus valstybės ir/ar savivaldybių institucijos galimai kartu su AB „A“, suderinus su pareiškėju, gali atlikti reikiamus triukšmo matavimus pareiškėjo gyvenamojoje aplinkoje, tačiau negalėjimas atlikti šių veiksmų pareiškėjo gyvenamojoje aplinkoje šioje pareiškėjo skundų tyrimo stadijoje, nėra teisėtas pagrindas nutraukti pareiškėjo skundų tyrimą, kadangi reikiami matavimai jau buvo atlikti, pažeidimai jau buvo nustatyti. Tuo remiantis laikytina, kad tokiu VVSC ir Savivaldybės administracijos nepakankamu veikimu yra pažeidžiamas Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtintas atsakingo valdymo principas, numatantis, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (pažymos 42 punktas). Seimo kontrolieriaus nuomone, VVSC ir Savivaldybės administracija turi imtis visų įmanomų priemonių kuo operatyviau išspręsti pareiškėjui aktualią triukšmo problemą.

Atsižvelgęs į tai, kas išdėstyta, Seimo kontrolierius nusprendžia šią skundo dalį pripažinti pagrįsta.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

51. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dalį *dėl AM pareigūnų veiksmų, nagrinėjant pareiškėjo skundus taršos kontrolės klausimais*, pripažinti pagrįsta.

52. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dalį *dėl SAM pareigūnų veiksmų, nagrinėjant pareiškėjo skundus triukšmo ir kvapų kontrolės klausimais*, pripažinti pagrįsta.

53. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Seimo kontrolierius nusprendžia:

X skundo dalį *dėl VVSC ir Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų, nagrinėjant pareiškėjo skundus triukšmo kontrolės klausimais*, pripažinti pagrįsta.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

54. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8, 14 punktais, Seimo kontrolierius siūlo:

- **Lietuvos Respublikos Vyriausybei** – atsižvelgiant į tai, kad Seimo kontrolierius ne kartą siūlė Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymą papildyti nuostata dėl išsamumo kriterijaus (principo) nustatymo, į tai, kad šiems siūlymams buvo pritarta (pažymos 43-45 punktai), imtis efektyvių veiksmų dėl Viešojo administravimo įstatymo papildymo nuostata dėl išsamumo kriterijaus (principo) nustatymo.

- Lietuvos Respublikos aplinkos ministru Valentinui Mazuroniui:

1) nedelsiant, bet ne vėliau kaip iki 2014-05-31, pareiškėjui pateikti teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą į jo 2013-03-14 ir 2013-03-19 skundus, išsamiai atsakant į visus jame keltus klausimus, nurodant atsakymo apskundimo tvarką; Seimo kontrolieriui pateikti atsakymo kopiją;

2) patvirtinti arba paneigti pareiškėjo skundo teiginius, kad „nesiaiškino, iš kur skleidžiami teršalai, ar ką numato TIPK leidimas, kodėl skunde aprašytų taršos vietų nėra TIPK leidime“ (pažymos 2.5.2 papunktis);

3) patvirtinti arba paneigti pareiškėjo skundo teiginius, „kodėl AB teikė ir VRAAD vertino 10 MW katilinės atranką ir priėmė sprendimą, kad PAV nereikalingas. Faktiškai yra pastatyta 18 MW katilinė (informacija iš interneto). O iš tikro gal ir daugiau MW?“ (pažymos 2.5.2 papunktis).

- Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministru Vyteniui Povilui Andriukaičiui:

1) nedelsiant, bet ne vėliau kaip iki 2014-05-31, pareiškėjui pateikti teisės aktų reikalavimus atitinkantį atsakymą į jo 2013-08-18 skundą, išsamiai atsakant į visus jame keltus klausimus, nurodant atsakymo apskundimo tvarką; Seimo kontrolieriui pateikti atsakymo kopiją;

2) atsižvelgiant į tai, kad SAM Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijai pateikė siūlymus, kaip efektyviai spręsti kvapų kontrolės gyvenamojoje aplinkoje klausimus (pažymos 12 punktas), informuoti, kokie konkretūs siūlymai buvo pateikti ar į juos buvo atsižvelgta.

- Aplinkos apsaugos agentūros direktoriui Raimondui Sakalauskui:

1) atsižvelgiant į tai, kad AB „A“ yra pateikusi paraišką TIPK leidimui keisti, informuoti, ar šis leidimas jau pakeistas, kokie taršos šaltiniai leidime bus/yra įvardinti;

2) atsižvelgiant į tai, kad pagal Taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimų išdavimo, pakeitimo ir galiojimo panaikinimo taisyklių 123 punktą „AAA savo interneto svetainėje ne vėliau kaip per 3 darbo dienas paskelbia išduotų ar pakeistų leidimų elektronines versijas ir informaciją apie leidimų galiojimo panaikinimą“, pakeitus TIPK leidimą pagal AB „A“ pateiktą paraišką, paskelbti šio leidimo elektroninę versiją AAA interneto svetainėje.

- Vilniaus regiono aplinkos apsaugos departamento direktoriui Ričardui Lazarevičiui:

1) atsižvelgiant į tai, kad VRAAD 2013-07-10 rašte nurodė, jog „Įmonė bus įpareigota iki 2013-09-10 atlikti detalią vykdomos veiklos ir vykdomos veiklos metu eksploatuojamų taršos šaltinių ir iš jų išmetamų teršalų inventorizaciją [...] prie įvairių gamybos pajėgumų. Atlikus inventorizaciją, paaiškės papildomų priemonių aplinkos oro taršai mažinti reikalingumas [...]“ (pažymos 10 punktas), į tai, kad tyrimo metu nustatyta, jog „inventorizacija AB „A“ atlikta ir VRAAD raštu priimta 2014-01-07“ (pažymos 10 punktas), informuoti:

- apie atliktos inventorizacijos rezultatus;

- ar reikalingos papildomos priemonės aplinkos oro taršai mažinti;

2) atsižvelgiant į tai, kad VRAAD 2013-12-31 įpareigojo AB „A“ „parengti ir VRAAD pateikti priemonių planą fizikinei taršai iki leistinų normų sumažinti“ (pažymos 19 punktas), informuoti, kaip šis reikalavimas įvykdytas. Tuo atveju, jeigu neįvykdytas, informuoti, kokių veiksmų VRAAD ėmėsi reikalavimo įgyvendinimo užtikrinimui.

- Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui Valdui Klimantavičiui ir Vilniaus visuomenės sveikatos centro direktorei Rolandai Lingienei: reikalauti, kad AB „A“ taikytų tinkamas triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones, prireikus kartu su AB „A“, suderinus su pareiškėju, atlikti reikiamus triukšmo matavimus pareiškėjo gyvenamojoje aplinkoje, o jeigu triukšmo šaltinis dar nėra nustatytas, jį nustatyti.

- Vilniaus visuomenės sveikatos centro direktorei Rolandai Lingienei:

1) atsižvelgiant į tai, kad VVSC 2013-11-07 patikrinimo akte, be kita ko, konstatavo, kad TIPK leidimo „44.2 lentelėje pateiktoje duomenų apie triukšmo šaltinius suvestinėje nėra įvertinti visi triukšmo šaltiniai (nėra [...] mašinų), taip pat nėra vertintas garso lygis oktavinėse dažnių juostose, 43 lentelėje pateikti garso slėgio lygiai tik ... gatvėje esančių ... gyvenamųjų namų aplinkoje ir nevertinti garso slėgio lygiai ... g. esančių gyvenamųjų namų aplinkoje“, o 2014-02-27

rašte VRAAD nurodė, kad „Paraiškos [*pastaba: paraiška TIPK leidimui*] 44 lentelė yra papildyta duomenimis apie [...], kurios nebuvo įvertintos AB „A“ TIPK leidime Nr. VR-4.7-V-01-36, koreguotame 2013 m. kovo 27 d.“, informuoti, kokių veiksmų buvo imtasi, kad TIPK leidime būtų įvertintas garso lygis oktavinėse dažnių juostose ir kad garso slėgio lygiai būtų įvertinti ... g. esančių gyvenamųjų namų aplinkoje;

2) atsižvelgiant į tai, kad VVSC 2014-02-03 gavo AB „A“ „technologinio proceso metu kylančio triukšmo mažinimo priemonių planą“, nedelsiant imtis efektyvių veiksmų, kad kuo operatyviau būtų išspręsta pareiškėjui aktuali triukšmo problema.

- **Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriui Valdui Klimantavičiui:** nedelsiant toliau imtis efektyvių priemonių, kad kuo operatyviau būtų išspręsta pareiškėjui aktuali triukšmo problema. Esant reikalui, pradėti AB „A“ administracinio teisės pažeidimo bylos teiseną dėl Triukšmo valdymo įstatymo ir Triukšmo prevencijos viešosiose vietose taisyklių pažeidimo; spręsti stacionarių AB „A“ triukšmo šaltinių veiklos laikino apribojimo klausimą, priimant dėl to Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymą; kreiptis į Vilniaus miesto apylinkės prokuratūrą, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, būtų ginamas viešasis interesas bei pradedamas triukšmo šaltinio valdytojo veiklos tyrimas.

55. Vadovaudamasis Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalimi, prašyčiau šias rekomendacijas išnagrinėti ir apie jų nagrinėjimo rezultatus Seimo kontrolierių (pateikiant patvirtinančius dokumentus) ir pareiškėją informuoti iki 2014-06-01.

Apie rekomendacijos, pateiktos Lietuvos Respublikos Vyriausybei, nagrinėjimo rezultatus, prašyčiau informuoti tik Seimo kontrolierių.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas

Seimo kontrolierius

Raimondas Šukys